

**INFORMACJE W ZAKRESIE ADEKWATNOŚCI KAPITAŁOWEJ
GRUPY KAPITAŁOWEJ BANKU HANDLOWEGO
W WARSZAWIE S.A.
WEDŁUG STANU NA 31 GRUDNIA 2019 ROKU**

MARZEC 2020

WSTĘP.....	3
I. CELE I STRATEGIE W ZAKRESIE ZARZĄDZANIA RYZYKIEM.....	5
II. INFORMACJE Z ZAKRESU STOSOWANIA NORM OSTROŻNOŚCIOWYCH.....	15
III. INFORMACJE DOTYCZĄCE FUNDUSZY WŁASNYCH.....	19
IV. ADEKWATNOŚĆ KAPITAŁOWA	25
V. INFORMACJE Z ZAKRESU WYMOGÓW KAPITAŁOWYCH.....	27
1.1. RYZYKO KREDYTOWE	27
EKSPozyCJE NIEOBsŁUGIWANE I RESTRUKTURyzOWANE	39
1.2. RYZYKO KREDYTOWE KONTRAHENTA	43
1.3. INFORMACJE DOTYCZĄCE STOSOWANYCH TECHNIK OGRANICZANIA RYZYKA KREDYTOWEGO	49
1.4. INFORMACJE Z ZAKRESU STOSOWANIA ZEWNĘTRZNYCH OCEN WIARYGODNOŚCI KREDYTOWEJ NA POTRZEBY METODY STANDARDOWEJ	50
1.5. INFORMACJE DOTYCZĄCE POZYCJI SEKURTYTYZACYJNYCH.....	54
1.6. RYZYKO RYNKOWE.....	55
1.7. INFORMACJE W ZAKRESIE EKSPozyCJI W PAPIERACH KAPITAŁOWYCH NIEUWZGLĘDNIONYCH W PORTFELU HANDLOWYM.....	56
1.8. RYZYKO OPERACYJNE	57
VI. OCENA ADEKWATNOŚCI KAPITAŁU WEWNĘTRZNEGO.....	59
VII. BUFORY KAPITAŁOWE	61
VIII. INFORMACJE DOTYCZĄCE POLITYKI W ZAKRESIE WYNAGRODZEŃ	64
IX. AKTYWA WOLNE OD OBCIĄZEŃ	71
X. DŹWIGNIA FINANSOWA	74

WSTĘP

Niniejszy dokument został opracowany w celu realizacji Zasad polityki informacyjnej Banku Handlowego w Warszawie S.A. (zwany dalej „Bankiem”) w zakresie adekwatności kapitałowej¹ oraz spełnienia wymogów dotyczących ujawniania informacji zawartych w Części Ósmej Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniające rozporządzenie (UE) nr 648/2012 jak również wypełnienia postanowień Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie warunków dopuszczenia instytucji kredytowych do działalności oraz nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami kredytowymi i firmami inwestycyjnymi, zmieniająca dyrektywę 2002/87/WE i uchylająca dyrektywy 2006/48/WE oraz 2006/49/WE (dalej „CRD”).

Celem dokumentu jest przedstawienie osobom zewnętrznym, w szczególności klientom Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A. (zwanej dalej „Grupą”) oraz uczestnikom rynków finansowych, strategii oraz procesów Grupy w zakresie zarządzania ryzykiem, informacji z zakresu struktury kapitału, narażenia na ryzyko i adekwatności kapitałowej, umożliwiających ocenę stabilności finansowej Grupy. Dokument niniejszy stanowi uzupełnienie informacji zawartej w:

- Rocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A. za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2019 roku
- oraz w Sprawozdaniu z działalności Banku Handlowego w Warszawie S.A. oraz Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A. w 2019 roku.

Zgodnie z wymogami rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniające rozporządzenie (UE) nr 648/2012 (wraz z późniejszymi zmianami), Grupa ogłasza informacje w zakresie adekwatności kapitałowej na podstawie danych skonsolidowanych według stanu na 31 grudnia 2019 roku.

W przypadku, gdy informacje wymagane rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniające rozporządzenie (UE) nr 648/2012 ujawniane są w Rocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A. za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2019 roku, niniejszy dokument zawiera odesłanie do numeru noty objaśniającej do sprawozdania, w której informacje te są zawarte.

Wartości zaprezentowane w dokumencie wyrażone są w tysiącach złotych, z wyjątkiem sytuacji, w których zastosowano inną jednostkę miary szczegółowo wskazaną przy prezentowanych danych.

Ilekoć w niniejszym dokumencie użyte zostały niżej wymienione pojęcia, należy przez nie rozumieć:

Rozporządzenie nr 575/2013 / CRR - rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniające rozporządzenie (UE) nr 648/2012,

Rozporządzenie wykonawcze komisji (UE) nr 1423/2013 z dnia 20 grudnia 2013 r. ustanawiające wykonawcze standardy techniczne w zakresie wymogów dotyczących ujawniania informacji na temat funduszy własnych instytucji zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013,

Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) nr 183/2014 z dnia 20 grudnia 2013 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 w sprawie wymogów ostrożnościowych dla

¹ Zasady polityki informacyjnej Banku Handlowego w Warszawie S.A. w zakresie adekwatności kapitałowej ustalone przez Zarząd Banku i zatwierdzone przez Radę Nadzorczą dostępne są na stronie internetowej www.citihandlowy.pl w sekcji „Relacje inwestorskie”.

instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych w odniesieniu do regulacyjnych standardów technicznych dotyczących określenia sposobu obliczania korekt z tytułu szczególnego i ogólnego ryzyka kredytowego,

Rozporządzenie w sprawie zarządzania ryzykiem oraz polityki wynagrodzeń - rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 6 marca 2017 r. w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego w bankach (D.U. z 2017 r., poz.637)

Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) nr 604/2014 z dnia 4 marca 2014 r. uzupełniające dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE w odniesieniu do regulacyjnych standardów technicznych w odniesieniu do kryteriów jakościowych i właściwych kryteriów ilościowych ustalania kategorii pracowników, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka instytucji,

Rozporządzenie wykonawcze komisji (UE) nr 2016/200 z dnia 15 lutego 2016 r. ustanawiające wykonawcze standardy techniczne w odniesieniu do ujawniania informacji na temat wskaźnika dźwigni instytucji zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013,

Rozporządzenie wykonawcze komisji (UE) nr 2015/1555 z dnia 28 maja 2015 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 w odniesieniu do regulacyjnych standardów technicznych dotyczących ujawniania informacji na temat przestrzegania przez instytucje wymogu w zakresie bufora antycyklicznego zgodnie z art. 440,

Ustawa o nadzorze makroostrożnościowym - Ustawa z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym (Dz. U. z 2015 r., poz. 1513),

Rozporządzenie Delegowanego Komisji Europejskiej (UE) nr 2017/2295 z dnia 4 września 2017 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 w odniesieniu do regulacyjnych standardów technicznych dotyczących ujawniania informacji na temat aktywów obciążonych i nieobciążonych,

Wytyczne w sprawie wymogów dotyczących ujawniania informacji na mocy części ósmej rozporządzenia (UE) nr 575/2013 (EBA/GL/2016/11) – 04/08/2017,

Wytyczne w sprawie ujawniania informacji w zakresie rozwiązania przejściowego dla MSSF 9 - Wytyczne w sprawie jednolitego ujawniania na podstawie art. 473a rozporządzenia (UE) nr 575/2013 informacji na temat rozwiązań przejściowych w zakresie łagodzenia skutków wprowadzenia MSSF 9 względem funduszy własnych (EBA/GL/2018/01) - 16/01/2018,

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2017/2395 z dnia 12 grudnia 2017 r. zmieniające rozporządzenie (UE) nr 575/2013 w odniesieniu do rozwiązań przejściowych dotyczących złagodzenia wpływu wprowadzenia MSSF 9 na fundusze własne oraz dotyczących traktowania jako duże ekspozycje niektórych ekspozycji wobec podmiotów sektora publicznego denominowanych w walucie krajowej dowolnego państwa członkowskiego,

Wytyczne w sprawie ujawnień ekspozycji nieobsługiwanych i restrukturyzowanych - Wytyczne EBA dotyczące ujawniania w zakresie ekspozycji nieobsługiwanych i restrukturyzowanych z 17 grudnia 2018 r. (EBA/GL/2018/10).

I. Cele i strategie w zakresie zarządzania ryzykiem

System zarządzania ryzykiem jest spójny w ramach Grupy, obejmującej Bank Handlowy w Warszawie S.A. jako jednostkę dominującą wraz ze swoimi spółkami zależnymi (Dom Maklerski Banku Handlowego S.A. („DMBH”), Handlowy Leasing Sp. z o.o., z wyłączeniem podmiotów specjalnego przeznaczenia, spółek w likwidacji, a także jednostek nie prowadzących bieżącej, statutowej działalności.

Głównym celem w zakresie zarządzania ryzykiem w Grupie jest podejmowanie wyważonego ryzyka przy zachowaniu zasad wspólnej odpowiedzialności, nie rezygnując przy tym z odpowiedzialności indywidualnej. Podejmowanie wyważonego ryzyka oznacza właściwą identyfikację, pomiar i agregację ryzyka oraz ustanawianie limitów przy pełnym zrozumieniu zarówno otoczenia makroekonomicznego, profilu działalności Grupy, wymogu spełnienia norm regulacyjnych, jak i celów strategicznych i biznesowych w ramach dostępnych zasobów kapitału i płynności, maksymalizując zwrot na zaangażowanym kapitale.

Koncepcja zarządzania ryzykiem w oparciu o wspólną odpowiedzialność zorganizowana jest na trzech niezależnych poziomach („trzech liniach obrony”):

- Poziom 1 tj. jednostki organizacyjne odpowiedzialne za prowadzenie działalności, z której wynika podejmowanie ryzyka oraz odpowiedzialne za zarządzanie ryzykiem w działalności operacyjnej Banku, jak również za identyfikowanie i raportowanie ryzyka do jednostek 2-giej linii,
- Poziom 2 tj. zarządzanie ryzykiem w jednostkach organizacyjnych, niezależnie od zarządzania ryzykiem na pierwszej linii oraz działalność komórki do spraw zgodności – jednostki lub osoby odpowiedzialne za ustanawianie standardów zarządzania ryzykiem w zakresie identyfikowania, pomiaru lub oceny, ograniczania, kontroli, monitorowania i raportowania oraz nadzór nad mechanizmami kontrolnymi stosowanymi przez inne jednostki organizacyjne Banku w celu ograniczenia ryzyka – jednostki organizacyjne Sektora Zarządzania Ryzykiem, Departament Zgodności, Sektor Zarządzania Finansami, Pion Prawny, Pion Zarządzania Kadrami,
- Poziom 3 tj. jednostki Audytu zapewniające niezależną ocenę procesów zarządzania ryzykiem oraz systemu kontroli wewnętrznej.

Zarządy jednostek podmiotów w Grupie zapewniają funkcjonowanie struktury zarządzania ryzykiem Grupy dostosowaną do profilu ryzyka oraz zapewniają oddzielenie funkcji pomiaru, monitorowania i kontroli ryzyka od działalności biznesowej, związanej z podejmowaniem ryzyka.

Zarządzanie ryzykiem realizowane jest na podstawie strategii, polityk i procedur dotyczących podejmowania, monitorowania i ograniczania ryzyka, na które jest lub może być narażona Grupa.

Strategie, polityki i procedury zarządzania ryzykiem podlegają cyklicznym przeglądom w celu zapewnienia zgodności z obowiązującymi przepisami prawa oraz rekomendacjami nadzorczymi, regulacjami wewnętrznymi, praktykami biznesowymi i rynkowymi oraz ich adekwatności do skali, charakteru i złożoności prowadzonej działalności przez Grupę.

Strategie i procesy zarządzania ryzykiem, jak również struktura i organizacja jednostek zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka oraz rozwiązania zastosowane przez Grupę w zakresie pomiaru i raportowania tych rodzajów ryzyka przedstawiono szczegółowo w nocie objaśniającej nr 48 „Zarządzanie ryzykiem” do Roczno-go skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A. za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2019 roku.

Zapewnienie adekwatności ustaleń dotyczących zarządzania ryzykiem w Grupie oraz potwierdzenie, że stosowane systemy zarządzania ryzykiem są odpowiednie z punktu widzenia profilu i strategii instytucji odbywa się w ramach corocznego procesu planowania kapitałowego.

Zgodnie z „Zasadami ostrożnego i stabilnego zarządzania ryzykiem w Grupie Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A.” Komitet ds. Zarządzania Ryzykiem i Kapitałem dokonuje nie rzadziej niż raz w roku, w ramach procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego, oceny adekwatności przyjętych rozwiązań do aktualnej wielkości oraz stopnia złożoności działalności Grupy, w tym do jego profilu oraz strategii. Wnioski z takiego przeglądu są przedkładane do akceptacji Zarządowi.

Zarząd Banku potwierdził, że proces szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego oraz system zarządzania ryzykiem w Grupie jest odpowiedni do charakteru, skali i stopnia złożoności jej działalności.

W ramach corocznego procesu planowania kapitałowego w Grupie określany jest ogólny profil ryzyka Grupy (Rejestr ryzyk), uwzględniający model biznesowy, założenia w zakresie strategii działalności oraz obecne i oczekiwane otoczenie makroekonomiczne i biznesowe.

Profil ryzyka Grupy obejmuje listę zidentyfikowanych na bazie inherentnej rodzajów ryzyka wraz z opisem wdrożonych mechanizmów kontrolnych, umożliwiających ich ocenę na bazie rezydualnej.

Proces określania profilu ryzyka Grupy obejmuje w szczególności:

- identyfikację rodzajów ryzyka występujących w działalności Grupy, bazując na doświadczeniu, wiedzy eksperckiej, analizie otoczenia makroekonomicznego, regulacyjnego i pozycji konkurencyjnej Grupy, biorąc pod uwagę profil działalności oraz procedury wewnętrzne;
- dla zidentyfikowanych rodzajów ryzyka: określenie właściciela ryzyka, procesów i kontroli ograniczających to ryzyko oraz dla tych rodzajów ryzyka, dla których jest to możliwe, określenie miar ilościowych;
- określenie przez Zarząd istotnych rodzajów ryzyka dla Grupy na dany rok.

Grupa zarządza wszystkimi rodzajami ryzyka, które identyfikuje w swojej działalności, jednocześnie część z nich uznając za istotne. Dla mierzalnych rodzajów ryzyka uznawanych za istotne, Grupa szacuje i alokuje kapitał. Dla trudno mierzalnych rodzajów ryzyka uznanych za istotne Grupa może podjąć decyzje o utworzeniu buforów kapitałowych.

W 2019 roku w ramach oceny profilu ryzyka, jako istotne zostały zidentyfikowane następujące rodzaje ryzyka:

- Ryzyko kredytowe – ryzyko potencjalnej straty wynikające w szczególności z naruszenia umowy przez klienta lub jego niewypłacalności, oszacowane z uwzględnieniem metod ograniczania ryzyka zastosowanych dla produktu lub danego finansowania, np. udzielonego kredytu;
- Ryzyko kontrahenta - ryzyko potencjalnej straty wynikające ze zmian cen rynkowych występujące, gdy klient nie jest w stanie spełnić swoich zobowiązań wynikających z umowy. Ryzyko to jest częścią ryzyka kredytowego, generowanego na takiej działalności jak m.in. transakcje na instrumentach pochodnych;
- Ryzyko rynkowe w księdze handlowej - ryzyko straty wynikające z potencjalnej zmiany wartości rynkowej ekspozycji, związanej ze zmianą czynników rynkowych. Podstawowymi czynnikami są: stopa procentowa, kurs walutowy, ceny towarów, jak również ich zmienność;
- Ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej - ryzyko potencjalnego negatywnego wpływu zmian czynników rynkowych na wynik odsetkowy Grupy i ekonomiczną wartość kapitału;
- Ryzyko płynności - ryzyko niezdolności Grupy do wywiązania się ze zobowiązań w odpowiednim czasie i bez ponoszenia strat finansowych, które wynika z niedopasowania przepływów pieniężnych (luka przepływów), ograniczonej zbywalności aktywów lub zmian na rynku;
- Ryzyko operacyjne – ryzyko poniesienia strat w wyniku niewłaściwych lub wadliwych procesów wewnętrznych, czynników ludzkich, systemów technicznych lub zdarzeń zewnętrznych. Ryzyko

- operacyjne obejmuje ryzyko utraty reputacji, związane ze zdarzeniami ryzyka operacyjnego oraz z praktykami biznesowymi oraz rynkowymi; ryzyko operacyjne obejmuje również ryzyko prawne i ryzyko braku zgodności. Ryzyko operacyjne nie obejmuje ryzyka strategicznego i ryzyka potencjalnych strat wynikających z decyzji związanych z podejmowaniem ryzyka kredytowego, rynkowego, ryzyka płynności lub ryzyka związanego z działalnością ubezpieczeniową;
- Ryzyko braku zgodności – ryzyko negatywnych skutków nieprzestrzegania przepisów prawa, regulacji nadzorczych, wewnętrznych aktów normatywnych Grupy oraz dostępnych na rynku praktyk oraz standardów, w szczególności:
 - a) nałożenia sankcji prawnych lub nadzorczych, w tym nałożenia kar finansowych przez uprawnione organy oraz regulatorów lub zaleceń skutkujących koniecznością dostosowania do nich działalności Banku, co może wiązać się z kolei z poniesieniem nakładów finansowych jak i dedykowaniem tym działaniom zasobów;
 - b) strat finansowych lub utraty dobrej reputacji (wiarygodności dla kontrahentów), na jakie narażony jest Bank w wyniku niezastosowania się do przepisów prawa, regulacji nadzorczych, zaleceń regulatorów, wewnętrznych aktów normatywnych Banku oraz standardów rynkowych w zakresie działalności Banku;
 - c) potencjalne ryzyko poniesienia przez Bank dodatkowych kosztów wynikających z np. nałożonych kar, poniesionych szkód, unieważnionych kontraktów.

Ryzyka identyfikowane w ramach profilu Grupy jako istotne są podstawą wyznaczenia apetytu na ryzyko dla Grupy oraz dla poszczególnych linii biznesowych. Dzięki temu, wdrażając określoną strategię w ramach modelu biznesowego Grupy, decyzje rozważane są nie tylko pod kątem celów biznesowych określonych w strategii, ale również zwrotu na zaangażowanym kapitale. Wprowadzone całościowe miary poziomu ryzyka oraz zestawy limitów mają na celu zapewnienie, że ryzyko znajduje się w granicach poziomu tolerancji.

Poza ryzykami wyszczególnionymi powyżej, w ramach zarządzania ryzykiem operacyjnym, Grupa zarządza między innymi następującymi rodzajami ryzyka:

- Ryzyko technologiczne – ryzyko zakłócenia prawidłowej działalności Grupy lub straty finansowej, związanej z wdrażaniem, wykorzystywaniem, utrzymaniem lub rozwijaniem środowiska teleinformatycznego;
- Ryzyko bezpieczeństwa informacji - ryzyko zakłócenia funkcjonowania Grupy lub strat finansowych w wyniku niedostatecznej ochrony poufności, integralności lub dostępności zasobów i informacji;
- Ryzyko outsourcingu – ryzyko, związane ze zlecaniem przez Grupę podmiotom zewnętrznym określonych czynności, co może skutkować negatywnym wpływem na ciągłość, integralność, stabilność lub jakość działalności prowadzonej przez Bank;
- Ryzyko modeli – potencjalna strata, jaką może ponieść Grupa w wyniku decyzji, które mogły zasadniczo opierać się na danych uzyskanych przy zastosowaniu modeli wykorzystywanych przez Grupę, z powodu błędów w opracowaniu, wdrażaniu lub stosowaniu takich modeli. Ryzyko modeli obejmuje ryzyko strat związanych z utratą reputacji będącej wynikiem błędów w sprawozdaniach finansowych Grupy lub innych dokumentach ujawnianych oficjalnie przez Grupę powstałych na skutek błędnych danych wyjściowych modelu,
- Ryzyko nadużyć/defraudacji – ryzyko związane ze świadomym działaniem na szkodę Grupy przez jej pracowników lub osoby trzecie;
- Ryzyko prania pieniędzy – ryzyko poniesienia strat, w wyniku zamieszania w proceder prania pieniędzy prowadzony przez klientów, pośredników lub pracowników;
- Ryzyko ciągłości działania (zdarzeń zewnętrznych i wewnętrznych) – ryzyko braku możliwości prowadzenia działalności lub poniesienia strat w wyniku zdarzeń wewnętrznych lub zewnętrznych takich

- jak trzęsienia ziemi, pożary, powodzie, akty terroryzmu, brak dostępu do siedziby (miejsca prowadzenia działalności) lub mediów;
- Ryzyko podatkowe i rachunkowe – ryzyko negatywnych skutków ekonomicznych z powodu niewłaściwej (nieprawidłowej) ewidencji rachunkowej, sprawozdawczości, błędnego wyznaczania zobowiązań podatkowych lub ich nieterminowej zapłaty;
 - Ryzyko produktu – ryzyko związane ze sprzedażą przez podmiot produktu (usług), który: nie spełnia wymagań i potrzeb klientów, nie jest zgodny z prawem i regulacjami, generuje dodatkowe ryzyka (dla podmiotu i jego klientów), nie ma adekwatnego wsparcia pracowników oraz procesów;
 - Ryzyko prawne – ryzyko poniesienia strat na skutek niestabilności regulacji prawnych, zmian w orzecznictwie, błędnego ukształtowania stosunków prawnych, jakości dokumentacji formalno-prawnej czy niekorzystnych rozstrzygnięć sądów lub innych organów w sprawach spornych prowadzonych z innymi podmiotami;
 - Ryzyko kadrowe – ryzyko związane z rekrutacją, dostępnością i kwalifikacjami zawodowymi pracowników, ich fluktuacją, zdolnością do adaptacji w środowisku pracy, kulturą pracy, absencją, zmęczeniem, pracą w godzinach nadliczbowych, długotrwałym niewykorzystywaniem urlopu wypoczynkowego, niewłaściwą, niedostosowaną do wielkości i złożoności działalności Grupy strukturą organizacyjną, powiązaniem personalnymi osób, których zakres obowiązków jest kluczowy z punktu widzenia występującego w Grupie ryzyka oraz pokrewnymi czynnikami, które mogą skutkować stratami związanymi z czynnikiem ludzkim, uwzględnia również specyfikę i różnorodność uwarunkowań związanych z zarządzaniem zasobami ludzkimi w różnych obszarach działalności;
 - Ryzyko koncentracji - zagrożenie wynikające z nadmiernych koncentracji z tytułu ekspozycji wobec poszczególnych klientów, grup powiązanych klientów, klientów działających w tym samym sektorze gospodarki, regionie geograficznym, prowadzących tą samą działalność lub dokonujących obrotu tymi samymi towarami, podmiotów należących do grupy kapitałowej banku (zarówno w ujęciu transgranicznym, jak i krajowym), ekspozycji denominowanych w tej samej walucie lub indeksowanych do tej samej waluty, z tytułu stosowanych technik ograniczenia ryzyka kredytowego oraz dużych pośrednich ekspozycji kredytowych, takich jak pojedynczy wystawca zabezpieczenia, charakteryzujących się potencjałem do generowania strat na tyle dużych, by zagrozić kondycji finansowej Grupy lub zdolności do prowadzenia podstawowej działalności lub doprowadzić do istotnej zmiany Profilu ryzyka Grupy;
 - Ryzyko niewłaściwego postępowania (conduct risk) - ryzyko, że pracownicy Grupy lub pośrednicy za pomocą których Grupa sprzedaje produkty finansowe – umyślnie lub poprzez zaniedbanie – wyrządzą szkodę klientom, integralności rynków finansowych lub integralności Grupy.

Ryzyka zidentyfikowane jako istotne, z uwzględnieniem wskaźników ilościowych, obserwowanych trendów oraz poziomu wykorzystania limitów kapitałowych, monitorowane są w ramach cyklicznych, kwartalnych informacji przekazywanych do Komitetu ds. Zarządzania Ryzykiem i Kapitałem, przy Zarządzie Banku oraz do Komitetu ds. Ryzyka i Kapitału Rady Nadzorczej. W 2019 roku miało miejsce: 5 posiedzeń Komitetu przy Zarządzie Banku oraz 4 posiedzenia Komitetu Rady Nadzorczej, na których analizowano powyższe elementy.

Celem Grupy jest utrzymanie obecnej struktury kapitału, tak aby spełnić wymogi wynikające z Pakietu CRR/CRD odnośnie kapitału podstawowego Tier 1. Grupa w ramach realizowanej strategii będzie dalej Grupą adekwatnie skapitalizowaną ze zdywersyfikowanymi źródłami przychodów. Biorąc pod uwagę zaakceptowany poziom Ogólnego Apetytu na Ryzyko, Grupa zamierza utrzymać wartości regulacyjnego współczynnika wypłacalności na poziomie nie niższym niż 14%. Na koniec 2019 roku łączny współczynnik kapitałowy wyniósł 17,2%.

Zarząd Banku zapewnia zgodność działania Banku z obowiązującymi przepisami prawa powszechnie obowiązującego, regulacjami nadzorczymi, wewnętrznymi aktami normatywnymi Banku oraz dostępnymi na rynku praktykami oraz standardami, z uwzględnieniem działania Banku na podstawie przepisów prawa innego państwa i powiązań Banku z innymi podmiotami, które mogłyby utrudnić skuteczne zarządzanie Bankiem. Zarząd Banku – w ramach zapewniania przez system kontroli wewnętrznej przestrzegania przepisów prawa, regulacji

nadzorczych i wewnętrznych aktów normatywnych Banku oraz dostępnych na rynku praktyk i standardów – odpowiada za:

- efektywne zarządzanie w Banku ryzykiem braku zgodności,
- opracowanie Polityki zgodności, zapewnienie jej przestrzegania i przedstawianie Komitetowi ds. Audytu Rady Nadzorczej informacji dotyczących zapewnienia zgodności, w tym raportów w sprawie zarządzania ryzykiem braku zgodności,
- w przypadku wykrycia nieprawidłowości w stosowaniu Polityki zgodności – podejmuje odpowiednie działania w celu usunięcia tych nieprawidłowości, w tym środki naprawcze lub dyscyplinujące.

Rada Nadzorcza, w ramach zapewniania przez system kontroli wewnętrznej przestrzegania przepisów prawa powszechnie obowiązującego i regulacji nadzorczych, wewnętrznych aktów normatywnych Banku oraz dostępnych na rynku praktyk oraz standardów etycznych:

- nadzoruje wykonywanie obowiązków przez Zarząd Banku dotyczących zarządzania ryzykiem braku zgodności;
- nadzoruje przestrzeganie wewnętrznych aktów normatywnych Banku, w tym z zakresu systemu kontroli wewnętrznej;
- zatwierdza Politykę zgodności;
- zatwierdza Regulamin Funkcjonowania Komórki ds. Zgodności;
- co najmniej raz w roku, ocenia stopień efektywności zarządzania ryzykiem braku zgodności przez Bank.

Jednostką organizacyjną, która wspiera swoim działaniem Zarząd Banku, Radę Nadzorczą oraz jednostki organizacyjne Banku jest Komórka ds. Zgodności, której podstawowym celem jest zapewnienie zgodności działania Banku z przepisami prawa powszechnie obowiązującego i regulacjami nadzorczymi, mającymi zastosowanie do działalności Banku lub świadczonych przez Bank usług finansowych, wewnętrznymi aktami normatywnymi Banku oraz dostępnymi na rynku praktykami i standardami, także wypracowanymi w grupie Citi.

Komórka ds. Zgodności działa zgodnie z „Polityką zgodności w Banku Handlowym w Warszawie S.A.”, zawierającą podstawowe zasady zapewnienia zgodności działania pracowników Banku i wyjaśniającą główne procesy identyfikujące ryzyko braku zgodności i umożliwiające zarządzanie ryzykiem braku zgodności na wszystkich szczeblach organizacji Banku. Polityka zgodności podlega zatwierdzeniu przez Zarząd Banku oraz Radę Nadzorczą.

Komórka ds. Zgodności przygotowuje roczny „Plan zapewnienia zgodności działania Banku” („Plan”), który stanowi podstawę zapewnienia zgodności w Banku oraz uwzględnia nadzór Banku nad realizacją funkcji zapewnienia zgodności w podmiotach zależnych Banku. Plan podlega zaopiniowaniu przez Zarząd Banku i zatwierdzeniu przez Radę Nadzorczą Banku.

Komórka ds. Zgodności sporządza „Sprawozdanie z realizacji funkcji monitoringu zgodności oraz zarządzania ryzykiem braku zgodności w Banku Handlowym w Warszawie S.A.” odnośnie realizacji zadań Komórki ds. Zgodności” za poprzedni rok. Dyrektor Komórki ds. Zgodności przedkłada Sprawozdanie Zarządowi Banku, Komitetowi ds. Audytu Rady Nadzorczej Banku w sprawie rekomendacji dla Rady Nadzorczej dotyczącej zatwierdzenia rocznego Sprawozdania oraz Radzie Nadzorczej Banku do zatwierdzenia.

Informacje dotyczące polityki rekrutacji w zakresie wyboru członków organu zarządzającego oraz rzeczywistego stanu ich wiedzy, umiejętności i wiedzy specjalistycznej

W odniesieniu do polityki i praktyk w zakresie wyboru członków organów zarządzających oraz oceny ich posiadania przez nich kwalifikacji odpowiednich do sprawowanych funkcji i powierzonych obowiązków w Banku funkcjonują „Polityka oceny kwalifikacji członków zarządu oraz osób pełniących kluczowe funkcje w Banku Handlowym w Warszawie S.A.” i „Polityka oceny kwalifikacji członków Rady Nadzorczej w Banku Handlowym w Warszawie S.A.” oraz ustalony tryb postępowania dla wyboru członków Zarządu i Rady Nadzorczej, które stosuje się w uwzględnieniu Wytocznych Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego i Europejskiego Urzędu Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych z dnia 21 marca 2019 r. (EBA/GL/2017/12) w sprawie oceny odpowiedniości członków organu zarządzającego i osób pełniących najważniejsze funkcje.

Członkowie organów zarządzających spełniając wymogi, o których mowa w art. 22aa ustawy Prawo Bankowe posiadają kompetencje do sprawowania powierzonych im funkcji i obowiązków tj. prowadzenia spraw instytucji nadzorowanej, co wynika z:

- odpowiedniej wiedzy (posiadanej z racji zdobytego wykształcenia, odbytych szkoleń, uzyskanych tytułów zawodowych oraz nabytej w inny sposób w toku kariery zawodowej),
- odpowiedniego doświadczenia (nabytego w toku sprawowania określonych funkcji lub zajmowania określonych stanowisk),
- posiadania pożądanых cech, w tym odpowiednich umiejętności,
- dawanej rękojmi należytego wykonywania odnoszącej się do:
 - a) nieposzlakowanej opinii (reputacji),
 - b) uczciwości i rzetelności działania oraz zdolności prowadzenia spraw banku w sposób ostrożny i stabilny , w tym,
- niezależności osądu albo charakteryzowania się przymitem bycia niezależnym oraz ,
- zdolności poświęcania wystarczającej ilości czasu na wykonywanie obowiązków.

Rada Nadzorcza z uwzględnieniem wstępnej oceny i rekomendacji Komitetu ds. Nominacji i Wynagrodzeń identyfikuje i dobiera wykwalifikowanych i doświadczonych kandydatów na członków Zarządu. Przy ocenie kandydatów brane są pod uwagę w/w kwalifikacje i przymioty kandydatów z uwzględnieniem:

- charakteru, skali i stopnia złożoności działalności Banku oraz
- obowiązków związanych z danym stanowiskiem,
- różnorodności w składzie organu zarządzającego.

Zarząd Banku składa się z pięciu do dziewięciu członków i w jego skład wchodzi: Prezes Zarządu Banku, Wiceprezesi Zarządu Banku oraz inni członkowie Zarządu, przy czym co najmniej połowa członków Zarządu powinna legitymować się obywatelstwem polskim.

Członkowie Zarządu Banku są powoływani przez Radę Nadzorczą na okres indywidualnej kadencji trzech lat, na wniosek Prezesa Zarządu albo członka Rady Nadzorczej.

Rada Nadzorcza składa się z pięciu do dwunastu członków ocenianych i powołanych przez Walne Zgromadzenie z uwzględnieniem charakteru, skali i stopnia złożoności działalności Banku wstępnej oceny i rekomendacji Komitetu Nominacji i Wynagrodzeń. Podczas wyboru postulowane jest uwzględnienie zasad różnorodności.. Każdy z członków Rady Nadzorczej powoływany jest na trzyletnią kadencję. Co najmniej połowa członków Rady Nadzorczej, w tym jej Przewodniczący, powinna legitymować się obywatelstwem polskim.

Członkowie Rady Nadzorczej Banku wybierani są spośród listy kandydatów przedstawianych przez akcjonariuszy reprezentowanych na Walnym Zgromadzeniu.

Liczba stanowisk dyrektorskich zajmowanych przez członków organu zarządzającego, rozumianych, jako liczba członków zarządu: 7.

Zarządzanie ryzykiem płynności

Ryzyko płynności rozumiane jest jako ryzyko niezdolności do wypełnienia w określonym terminie swoich zobowiązań finansowych wobec klienta, kredytodawcy lub inwestora w wyniku niedopasowania przepływów finansowych wynikających z pozycji bilansowych i pozabilansowych, które Grupa posiada.

Polityka zarządzania ryzykiem płynności w Grupie ma na celu przede wszystkim zapewnienie i utrzymywanie zdolności do wywiązywania się zarówno z bieżących, jak i przyszłych zobowiązań (również w sytuacji wystąpienia ekstremalnie kryzysowych warunków), przy jednoczesnym minimalizowaniu kosztów pozyskania płynności. Jest to możliwe dzięki właściwej identyfikacji ryzyka płynności, jego stałemu monitorowaniu, jak również, dzięki ustanowieniu limitów przy pełnym zrozumieniu zarówno otoczenia makroekonomicznego, profilu działalności Grupy, wymogu spełnienia norm regulacyjnych, jak i celów strategicznych i biznesowych w ramach dostępnych zasobów płynności.

Strategia dotycząca ryzyka płynności, w tym akceptowalny poziom ryzyka, zakładana struktura bilansu oraz plan finansowania jest zatwierdzana przez Zarząd Banku, a następnie akceptowana przez Radę Nadzorczą Banku. Za zarządzanie strukturą bilansową Grupy odpowiada Komitet ds. Zarządzania Aktywami i Pasywami. Funkcjonujący w Grupie sposób organizacji procesu zarządzania ryzykiem płynności ma na celu zapewnienie rozdzielania funkcji pomiędzy jednostkami przeprowadzającymi transakcje (mającymi wpływ na ryzyko płynności) oraz monitorującymi i kontrolującymi ryzyko. Za zarządzanie płynnością śróddzienną, bieżącą i krótkoterminową odpowiada Sektor Rynków Finansowych i Bankowości Korporacyjnej, a za zarządzanie płynnością średnio- i długookresową Komitet ds. Zarządzania Aktywami i Pasywami. Funkcje sprawozdawcze są wykonywane w Departamencie Strategii Ryzyka i Kapitału, a monitorowanie i kontrola poziomu ryzyka płynności w Departamencie Ryzyka Rynkowego. Zarządzanie płynnością w podmiotach Grupy leży w zakresie zadań zarządów poszczególnych spółek. Nadzór nad działalnością spółek wchodzących w skład Grupy, w zakresie zarządzania ryzykiem płynności, Bank prowadzi poprzez delegowanie swoich pracowników do organów nadzorczych tych spółek (do rad nadzorczych). Nadzór nad płynnością podmiotów Grupy sprawuje Komitet ds. Zarządzania Aktywami i Pasywami.

Dane źródłowe oraz modele wykorzystywane do generowania raportów płynnościowych pochodzą z niezależnych systemów zarządzania lub innych niezależnych systemów ewidencji. Raporty oraz testy warunków skrajnych są generowane w Departamencie Strategii Ryzyka i Kapitału - jednostce niezależnej od Sektora Rynków Finansowych i Bankowości Korporacyjnej – i przesyłane codziennie do jednostek Grupy odpowiedzialnych za zarządzanie płynnością oraz do Departamentu Ryzyka Rynkowego odpowiedzialnego za zawartość merytoryczną przygotowanych raportów, w tym za ujmowanie wszystkich elementów mających wpływ na poziom ryzyka płynności. W cyklu miesięcznym Departament Ryzyka Rynkowego przygotowuje analizę pozycji płynnościowej Grupy i poziomu ryzyka płynności na posiedzenie Komitetu ds. Zarządzania Aktywami i Pasywami oraz Komitetu ds. Ryzyka i Kapitału. Raporty dzienne trafiają do osób bezpośrednio uczestniczących w procesie zarządzania płynnością śróddzienną, bieżącą i krótkoterminową, a raporty miesięczne i kwartalne, opracowane na podstawie danych dziennych, trafiają do członków Komitetów Banku zajmujących się ryzykiem płynności średnio- i długookresowym oraz ryzykiem strukturalnym płynności (Komitet ds. Zarządzania Aktywami i Pasywami, Komitet ds. Ryzyka i Kapitału oraz Komitet ds. Zarządzania Ryzykiem i Kapitałem). Taki mechanizm zapewnia:

- bieżącą i perspektywną informację,
- daje obraz ryzyka płynności zarówno dla bilansu/pozabilansu łącznie jak i w poszczególnych istotnych z punktu widzenia Banku walutach (PLN, USD, EUR),
- różnorodność przygotowywanych raportów w wyniku czego, pozwala na ocenę poziomu ryzyka płynności śróddzienną, bieżącą i strukturalną,
- uzyskiwanie wyników testów warunków skrajnych z wystarczającą częstotliwością (dzienną dla testu S2 i miesięczną dla pozostałych),
- kompleksowość ujęcia w przygotowaniu raportów płynnościowych obejmującą zarówno pozycje bilansowe jak i pozabilansowe.

W ramach zarządzania ryzykiem płynności Grupa realizuje następujące cele:

- zapewnienie podmiotom Grupy (w każdym momencie działalności) dostępu do środków płynnych w celu wypełniania wszystkich swoich zobowiązań finansowych terminowo, także w ekstremalnych, lecz prawdopodobnych sytuacjach kryzysowych;
- utrzymanie odpowiedniego poziomu wysokiej jakości aktywów płynnych na wypadek nagłego pogorszenia się sytuacji płynnościowej Grupy;
- określenie skali podejmowanego przez Grupę ryzyka płynności poprzez ustanowienie na odpowiednim i bezpiecznym poziomie wewnętrznych miar oraz limitów mających na celu ograniczenie nadmiernej koncentracji w zakresie przyjętej struktury bilansu, czy też źródeł finansowania;
- stałe monitorowanie sytuacji płynnościowej Grupy pod kątem wystąpienia sytuacji awaryjnej w celu uruchomienia Planu Awaryjnego utrzymania płynności;
- zapewnienie zgodności funkcjonujących w Banku procesów z polskimi i europejskimi wymogami regulacyjnymi dotyczącymi zarządzania ryzykiem płynności.

W ramach zarządzania ryzykiem płynności Grupa stosuje również szereg mechanizmów kontrolnych zapewniających przestrzeganie zasad zarządzania ryzykiem płynności. Obejmują one w szczególności:

- rozdzielność funkcji pomiaru, monitorowania i kontrolowania ryzyka od działalności operacyjnej, w tym rozdzielenie funkcji w obszarach potencjalnych konfliktów interesów i obszarach podwyższonego ryzyka;
- przeglądy procesów, wykonywane przez osoby pełniące funkcje zarządzania lub funkcje kierownicze lub zlecone przez te osoby;
- czynności kontrolne wkomponowane w działalność jednostek organizacyjnych Banku i dostosowane do profilu, skali i specyfiki działalności jednostek organizacyjnych Banku;
- sprawdzanie przestrzegania limitów zaangażowań oraz śledzenie ich nieprzestrzegania;
- monitorowanie raportów przekroczeń;
- monitorowanie wskaźników ryzyka;
- proces samooceny;
- monitorowanie i testowanie planów awaryjnych i planów zapewnienia ciągłości.

Głównym źródłem finansowania działalności Grupy, w tym portfela aktywów płynnych są środki pozyskiwane w ramach bazy depozytowej, której poziom na koniec 2019 roku stanowił 92% zobowiązań. Grupa utrzymuje na wysokim poziomie bufor nieobciążonych wysokiej jakości aktywów płynnych, inwestując w dłużne papiery wartościowe rządowe oraz przedsiębiorstw o najwyższych ratingach, charakteryzujące się możliwością szybkiego upłynnienia. Raz do roku Grupa przeprowadza analizę możliwości upłynnienia na rynku posiadanego portfela papierów wartościowych, w celu wyznaczenia wartości papierów możliwych do upłynnienia w horyzoncie czasowym przyjętym w kalkulacji nadzorczych miar płynności i wskaźnika LCR (Liquidity Coverage Ratio).

Grupa stale monitoruje poziom koncentracji finansowania i źródeł płynności. W tym celu, buduje dobrze zdywersyfikowaną strukturę funduszy klientowskich zarówno po stronie depozytów klientów detalicznych i małych przedsiębiorstw, jak i podmiotów korporacyjnych i sektora Finansów Publicznych. Poziom koncentracji w podziale na kategorie klientów, jak i w poszczególnych walutach jest monitorowany i porównywany do ustalonych przez Komitet ds. Zarządzania Aktywami i Pasywami poziomów wskaźników ostrzegawczych. Ponadto w Grupie obowiązuje wskaźnik ostrzegawczy na poziom finansowania netto z rynku hurtowego.

Grupa jest jednym z największych uczestników polskiego rynku instrumentów pochodnych, jednakże przepływy z tych instrumentów netto dla bilansu ogółem do 30 dni nie mają znaczącego wpływu na poziom wskaźnika LCR. Jednocześnie metodologia wyliczania potencjalnych wpływów z tytułu zwiększenia zabezpieczenia wystawianego przez Grupę na rzecz innych podmiotów lub zmniejszenia zabezpieczeń utrzymywanych przez naszych klientów w Banku oparta na szacowaniu maksymalnych wpływów z tych tytułów w okresie ostatnich 24 miesięcy zabezpiecza Grupę przed niedoszacowaniem tych wpływów w horyzoncie 30 dni.

Zgodnie z Rozporządzeniem nr 575/2013 Grupa monitoruje oraz utrzymuje na adekwatnym poziomie wskaźnika LCR. Na dzień 31 grudnia 2019 r. LCR wyniósł 163%. Grupa uznaje, że głębokość rynku FX swap pozwala na

przyjęcie założenia, iż występujące niedopasowanie (nadwyżka pasywów walutowych nad aktywami) może być w łatwy sposób niwelowane za pomocą bieżących transakcji FX swap. Dodatkowo, Grupa nie identyfikuje innych istotnych elementów składowych wskaźnika pokrycia wypływów netto, niż te uwzględnione we wzorze ujawniania wskaźnika pokrycia wypływów netto.

Szczegółowe dane dotyczące wielkości miar regulacyjnych za rok 2019, jak również stosowanych miar wewnętrznych w obszarze zarządzania ryzykiem płynności Grypy, znajdują się w Rocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A. za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2019 roku, w nocy nr 48 „Zarządzanie ryzykiem”.

W wyniku oceny poziomu ryzyka płynności i wskaźników płynności bieżącej i strukturalnej (ILAAP), udokumentowanej w trakcie przeglądu Systemu Zarządzania Ryzykiem (posiedzenie Komitetu ds. Zarządzania Ryzykiem i Kapitałem w dniu 14 marca 2019 r.) i wynikających z posiadanych delegacji Komitet ds. Zarządzania Aktywami i Pasywami Banku, w procesie uchwalania rocznego „Planu Finansowania i Płynności” (plan na 2019 rok omówiony i zatwierdzony na posiedzeniu w grudniu 2018 r.) nie rekomendował zmian w zakresie obowiązującej w Banku siatki limitów ryzyka płynności uznając, że jest on stosowny do profilu i skali działania Grupy.

Tabela 1. Kalkulacja wskaźnika LCR (w mln zł)

Koniec kwartału	2019-03-31	2019-06-30	2019-09-30	2019-12-31	2019-03-31	2019-06-30	2019-09-30	2019-12-31	
Liczba punktów danych użytych do obliczenia średnich	12	12	12	12	12	12	12	12	
AKTYWA PLYNNE WYSOKIEJ JAKOŚCI									
1	Aktywa płynne wysokiej jakości ogółem				18 845	20 074	20 803	21 640	
CASH-OUTFLOWS									
2	Depozyty detaliczne i depozyty klientów będących małymi przedsiębiorstwami, w tym:	12 936	13 081	13 425	13 806	1 007	1 010	1 030	
3	Depozyty stabilne	7 484	7 586	7 792	8 103	374	379	390	
4	Depozyty mniej stabilne	5 452	5 496	5 633	5 703	633	631	640	
5	Niezabezpieczone finansowanie hurtowe	22 667	23 911	24 693	25 324	11 776	12 384	12 616	
6	Depozyty operacyjne (wszyscy kontrahenci) i depozyty w ramach sieci współpracowników banków spółdzielczych	10 986	11 664	12 044	12 622	2 747	2 916	3 011	
7	Depozyty nieoperacyjne (wszyscy kontrahenci)	11 681	12 247	12 650	12 702	9 030	9 468	9 605	
8	Dług niezabezpieczony	-	-	-	-	-	-	-	
9	Zabezpieczone finansowanie hurtowe					19	16	19	
10	Dodatkowe wymogi	33 934	33 602	33 129	32 476	23 225	22 970	22 285	
11	Wpływy związane z ekspozycją na instrumenty pochodne i inne wymogi w zakresie zabezpieczeń	22 298	22 043	21 340	20 427	22 298	22 043	21 340	
12	Wpływy związane z utratą finansowania z tytułu produktów dłużnych	-	-	-	-	-	-	-	
13	Instrumenty kredytowe i instrumenty wsparcia płynności	11 637	11 559	11 789	12 050	928	927	945	
14	Inne zobowiązania umowne związane z finansowaniem	1 013	1 046	980	1 033	801	890	804	
15	Inne zobowiązania warunkowe związane z finansowaniem	3 849	3 847	3 955	3 895	385	385	395	
16	WYPŁYWY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH OGÓŁEM					37 214	37 655	37 149	36 235
CASH-INFLOWS									
17	Zabezpieczone transakcje kredytowe (np. z udzielonym przyrzeczeniem odkupu)	880	836	825	716	668	680	648	
18	Wpływy z w pełni obsługiwanych ekspozycji	1 935	1 982	1 874	1 442	1 241	1 260	1 193	
19	Inne wpływy środków pieniężnych	21 107	20 831	20 148	19 193	21 107	20 831	20 148	
EU-19a	(Różnica pomiędzy sumą ważonych wpływów ogółem a sumą ważonych wpływów ogółem wynikających z transakcji w państwach trzecich, w których występują ograniczenia transferu lub transakcji denominowanych w walutach niewymienialnych)					-	-	-	
EU-19b	Nadwyżka wpływów z powiązanych wyspecjalizowanych instytucji kredytowych					-	-	-	
20	WYPŁYWY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH OGÓŁEM	23 922	23 649	22 847	21 351	23 016	22 771	21 989	
EU-20a	Wpływy całkowicie wyłączone	-	-	-	-	-	-	-	
EU-20b	Wpływy podlegające ograniczeniu wynoszącemu 90	-	-	-	-	-	-	-	
EU-20c	Wpływy podlegające ograniczeniu wynoszącemu 75	23 922	23 649	22 847	21 351	23 016	22 771	21 989	
WARTOŚĆ SKORYGOWANA OGÓŁEM									
21	ZABEZPIECZENIE PRZED UTRATĄ PLYNNOŚCI					18 845	20 074	20 803	21 640
22	WYPŁYWY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH NETTO OGÓŁEM					14 198	14 885	15 159	15 638
23	WSKAŹNIK POKRYCIA WYPŁYWÓW NETTO (%)					132,74%	134,87%	137,23%	138,38%

II. Informacje z zakresu stosowania norm ostrożnościowych

Informacje z zakresu stosowania norm ostrożnościowych dotyczą Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A.

W skład Grupy wchodzi Bank Handlowy w Warszawie S.A. („Bank”), jako jednostka dominująca, oraz następujące jednostki zależne: Dom Maklerski Banku Handlowego S.A., Handlowy Leasing Sp. z o.o., Handlowy Investments S.A., PPH Spomasz Sp. z o.o. w likwidacji, Handlowy-Inwestycje Sp. z o.o.

Następujące jednostki są w pełni konsolidowane:

- Dom Maklerski Banku Handlowego S.A. („DMBH”),
- Handlowy Leasing Sp. z o.o.,
- Handlowy Investments S.A.,
- Handlowy Inwestycje Sp. z o.o.,
- PPH Spomasz Sp. z o.o. w likwidacji.

Dom Maklerski Banku Handlowego S.A. z siedzibą w Warszawie zajmuje się działalnością maklerską Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A. Bank jest 100% akcjonariuszem Spółki.

Poprzez Spółkę Handlowy Leasing Sp. z o.o., w Grupie Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A., prowadzona jest obsługa portfela leasingowego ukształtowanego do dnia 30 kwietnia 2013 r. Po tej dacie Handlowy Leasing - w związku z ograniczeniem prowadzonej działalności wyłącznie do realizacji umów leasingowych zawartych do 30 kwietnia 2013 r. - nie zawierał nowych kontraktów, kontynuując obsługę umów istniejących z zachowaniem jakości świadczonych usług oraz efektywności ekonomicznej prowadzonej działalności. Produkt leasingowy pozostał w ofercie Banku i jest oferowany w ramach tzw. "otwartej architektury", tj. współpracy z Europejskim Funduszem Leasingowym S.A. i CorpoFlotą Sp. z o.o. W 2017 r. aktywny portfel leasingowy Spółki został sprzedany do Banku.

Handlowy Investments S.A. z siedzibą w Luksemburgu należy do grupy celowych spółek inwestycyjnych, poprzez które Bank i jego Grupa Kapitałowa prowadzi operacje kapitałowe. Bank jest 100% akcjonariuszem Spółki. Działalność Spółki finansowana jest poprzez zwrotne dopłaty do kapitału oraz z wypracowanych wyników finansowych Spółki. W związku z zamiarem ograniczenia tej działalności przewiduje się, iż spółki inwestycyjne, w tym m.in. Handlowy Investments S.A. będą podlegały sukcesywnemu zbywaniu lub likwidacji. Według stanu na 31 grudnia 2019 r. Handlowy Investments S.A. posiadał portfel obejmujący udziały w Pol-Mot Holding S.A.

Handlowy Inwestycje Sp. z o.o. jest spółką inwestycyjną (celową), poprzez którą Bank prowadzi operacje kapitałowe. Obecnie w portfelu Handlowy Inwestycje Sp. z o.o. znajdują się udziały Handlowy Leasing Sp. z o.o. Działalność spółki finansowana jest poprzez zwrotne dopłaty do jej kapitału oraz z wyników finansowych osiągniętych przez spółkę. Handlowy Inwestycje Sp. z o.o. należy do portfela spółek strategicznych.

PPH Spomasz Sp. z o.o. w likwidacji z siedzibą w Warszawie to spółka ze 100% udziałem Banku, wchodząca w skład portfela do zbycia. Szczegółowe informacje na temat podziału portfela inwestycji kapitałowych Grupy ze względu na cel nabycia znajdują się w Sprawozdaniu z działalności Banku Handlowego w Warszawie S.A. oraz Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A. w 2019 roku, w rozdziale VI punkt nr 8 „Zaangażowania kapitałowe Grupy”.

W Grupie nie występują spółki objęte konsolidacją metodą proporcjonalną.

Grupa nie posiada podmiotów, które nie są konsolidowane i nie pomniejszają funduszy własnych oraz nie posiada podmiotów zależnych nieobjętych konsolidacją, dla których występuje niedobór kapitału.

Wszelkie transakcje wewnątrz Grupy, w tym spłata wzajemnych zobowiązań oraz przekazanie funduszy, odbywają się z zachowaniem przepisów prawa obowiązujących spółki, w tym w szczególności z zachowaniem zasad Kodeksu spółek handlowych oraz postanowień statutu.

W Grupie nie występują obecnie oraz zgodnie z najlepszą wiedzą nie przewiduje się wystąpienia istotnych przeszkód natury prawnej lub praktycznej w szybkim przekazywaniu funduszy własnych albo spłacie zobowiązań między podmiotem dominującym a podmiotami zależnymi.

Zakres konsolidacji Grupy określony zgodnie z regulacjami ostrożnościowymi (Rozporządzenie nr 575/2013), jest tożsamy z zakresem konsolidacji dokonywanej na potrzeby sporządzenia sprawozdania finansowego.

Tabela 2. EU LI1 Różnice w zakresie konsolidacji do celów rachunkowości i regulacyjnej

Pozycja	Wartości bilansowe wykazywane w publikowanych sprawozdaniach finansowych	Wartości bilansowe wchodzące w zakres konsolidacji regulacyjnej	Wartości bilansowe pozycji				
			Podlega ramom ryzyka kredytowego	Podlega ramom ryzyka kredytowego kontrahenta	Podlega ramom sekurytyzacji	Podlega ramom ryzyka rynkowego	Nie podlega wymogom kapitałowym lub podlega odliczeniu od kapitału
AKTYWA							
Kasa, operacje z Bankiem Centralnym	3 736 706	3 736 706	3 736 706				
Należności od banków	1 165 684	1 165 684	951 555	214 129			
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	5 446 511	5 446 511		1 524 780		5 446 511	
Pochodne instrumenty zabezpieczające							
Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	15 484 578	15 484 578	15 484 578				
Inwestycje kapitałowe wyceniane metodą praw własności	-	-	-				
Inwestycje kapitałowe dostępne do sprzedaży	62 638	62 638	62 638				
Należności od klientów	23 731 874	23 731 874	21 936 641	30 217	1 765 016		
Rzeczowe aktywa trwałe	499 753	499 753	499 753				
Wartości niematerialne	1 443 139	1 443 139					1 443 139
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego	3 016	3 016	3 016				
Aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego	238 065	238 065	238 065				
Inne aktywa	166 579	166 579	166 579				
Aktywa trwałe przeznaczone do zbycia	-	-	-				
Aktywa razem	51 978 543	51 978 543	43 079 531	1 769 126	1 765 016	5 446 511	1 443 139
ZOBOWIĄZANIA							
Zobowiązania wobec banków	2 125 495	2 125 495		214 135			1 911 360
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	1 877 898	1 877 898		1 629 492		1 877 898	
Pochodne instrumenty zabezpieczające	19 226	19 226		19 226			
Zobowiązania wobec klientów	39 787 802	39 787 802	-	-			39 787 802
Rezerwy	65 199	65 199					65 199
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego	41 725	41 725					41 725
Inne zobowiązania	986 543	986 543					986 543
Zobowiązania razem	44 903 888	44 903 888	-	1 862 853	-	1 877 898	42 792 629
Kapitał własny razem	7 074 655	7 074 655					
Zobowiązania i Kapitał własny razem	51 978 543	51 978 543					

Tabela 3. EU LI2 – Główne źródła różnic między regulacyjnymi kwotami ekspozycji a wartościami bilansowymi w sprawozdaniach finansowych

	Razem	Pozycje podlegające			
		Ramy ryzyka kredytowego	Ramy ryzyka kredytowego kontrahenta	Ramy sekurytyzacji	Ramy ryzyka rynkowego
Kwota wartości bilansowej aktywów w zakresie konsolidacji regulacyjnej (zgodnie z wzorem EU LI1)	51 978 543	43 079 531	1 769 126	1 765 016	5 446 511
Kwota wartości bilansowej zobowiązań w regulacyjnym zakresie konsolidacji (zgodnie z wzorem EU LI1)	44 903 888		1 862 853		1 877 898
Kwota całkowita netto w regulacyjnym zakresie konsolidacji	51 978 543	43 079 531	1 769 126	1 765 016	5 446 511
Kwoty pozabilansowe	15 380 251	2 919 131			
Różnice z tytułu instrumentów pochodnych	4 766 618		2 454 955		
Różnice wynikające z różnych zasad kompensacji	786 882		786 882		
Inne różnice	218 375		218 375		
Kwoty ekspozycji ujmowane do celów regulacyjnych	73 130 668	45 998 662	5 229 338	1 765 016	5 446 511

Informacje dotyczące metody konsolidacji stosowanej dla każdego podmiotu w ramach zakresów konsolidacji rachunkowości i regulacyjnej przedstawione są w Sprawozdaniu z działalności Banku Handlowego w Warszawie S.A. oraz Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A. w 2019 roku, w rozdziale III. "Schemat organizacyjny Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A."

III. Informacje dotyczące funduszy własnych

Informacje na temat poszczególnych składników kapitałów własnych Grupy przedstawione są szczegółowo w nocie nr 34 „Kapitały” Roczno skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A. za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2019 roku.

Poniżej zostały przedstawione informacje dotyczące struktury funduszy własnych Grupy (Tabela nr 4), uzgodnienia funduszy własnych Grupy do kapitałów własnych Grupy (Tabela nr 5); informacje o elementach składających funduszy własnych (Tabela nr 6) oraz szczegółowy opis głównych cech instrumentów kapitałowych (Tabela nr 7)

Tabela 4. Struktura funduszy własnych Grupy

Nr identyfikacyjny	Pozycja	Wartość
1	FUNDUSZE WŁASNE	5 122 175
1.1	KAPITAŁ TIER I	5 122 175
1.1.1	KAPITAŁ PODSTAWOWY TIER I	5 122 175
1.1.1.1	Instrumenty kapitałowe kwalifikujące się jako kapitał podstawowy Tier I	3 008 172
1.1.1.1.1	Opłacone instrumenty kapitałowe	522 638
1.1.1.1.3	Ażio	2 485 534
1.1.1.2	Zyski zatrzymane	87 246
1.1.1.2.1	Zyski zatrzymane w poprzednich latach	87 246
1.1.1.2.2	Uznany zysk lub uznana strata	-
1.1.1.2.2.1	Zysk lub strata możliwe do przypisania właścicielom jednostki dominującej	479 230
1.1.1.2.2.2	(-) Część niezuanego zysku z bieżącego okresu lub niezuanego zysku rocznego	-479 230
1.1.1.3	Skumulowane inne całkowite dochody	107 428
1.1.1.4	Kapitał rezerwowy	2 852 379
1.1.1.5	Fundusze ogólne ryzyka bankowego	540 200
1.1.1.9	Korekty w kapitale podstawowym Tier I z tytułu filtrów ostrożnościowych	-24 392
1.1.1.9.5	(-) Korekty wartości z tytułu wymogów w zakresie ostrożnej wyceny	-24 392
1.1.1.10	(-) Wartość firmy	-1 245 976
1.1.1.10.1	(-) Wartość firmy rozliczana jako aktywa niematerialne i prawne	-1 245 976
1.1.1.11	(-) Inne wartości niematerialne i prawne	-197 163
1.1.1.11.1	(-) Kwota brutto innych wartości niematerialnych i prawnych	-197 163
1.1.1.28	Elementy kapitału podstawowego Tier I lub odliczenia od kapitału podstawowego Tier I – inne	-5 719
1.1.2	KAPITAŁ DODATKOWY TIER I	-
1.2	KAPITAŁ TIER II	-

Tabela 5. Uzgodnienie funduszy własnych Grupy do kapitałów własnych Grupy

Uzgodnienie funduszy własnych do kapitałów własnych	Wartość
Kapitał zakładowy	522 638
Kapitał zapasowy	3 003 290
Kapitał z aktualizacji wyceny	114 893
Pozostałe kapitały rezerwowe	2 867 358
Zyski zatrzymane	566 476
Kapitał własny razem	7 074 655
Wartość firmy i inne wartości niematerialne i prawne	-1 443 139
Korekty w kapitale podstawowym Tier I z tytułu filtrów ostrożnościowych - korekty wartości z tytułu wymogów w zakresie ostrożnej wyceny	-24 392
Korekty z tytułu ogólnego i szczególnego ryzyka kredytowego	-5 719
Zysk netto	-479 230
Pomniejszenia razem	-1 952 480
Fundusze własne razem	5 122 175

Tabela 6. Fundusze własne Grupy

Fundusze własne		(A) Kwota w dniu ujawnienia	(B) Referencje do artykułu Rozporządzenia nr 575/2013
Kapitał podstawowy Tier 1: instrumenty i kapitały rezerwowe			
1	Instrumenty kapitałowe i powiązane ażo emisyjne	3 008 172	art. 26 ust. 1, art. 27, 28 i 29, wykaz EUNB, o którym mowa w art. 26 ust. 3
	w tym: seria A	260 000	wykaz EUNB, o którym mowa w art. 26 ust. 3
	w tym: seria B	112 000	wykaz EUNB, o którym mowa w art. 26 ust. 3
	w tym: seria C	150 638	wykaz EUNB, o którym mowa w art. 26 ust. 3
2	Zyski zatrzymane	87 246	art. 26 ust. 1 lit. c)
3	Skumulowane inne całkowite dochody (i pozostałe kapitały rezerwowe, z uwzględnieniem niezrealizowanych zysków i strat zgodnie z mającymi zastosowanie standardami rachunkowości)	2 959 807	art. 26 ust. 1
3a	Fundusze ogólne ryzyka bankowego	540 200	art. 26 ust. 1 lit. f)
6	Kapitał podstawowy Tier 1 przed korektami regulacyjnymi	6 595 425	
7	Dodatkowe korekty wartości (kwota ujemna)	-30 111	art. 34, 105
8	Wartości niematerialne i prawne (po odliczeniu powiązanej] (kwota ujemna)	-1 443 139	art. 36 ust. 1 lit. b), art. 37, 472 ust. 4
28	Całkowite korekty regulacyjne w kapitale podstawowym Tier 1	-1 473 250	
29	Kapitał podstawowy Tier 1	5 122 175	
Kapitał dodatkowy Tier 1: instrumenty			
36	Kapitał dodatkowy Tier 1 przed korektami regulacyjnymi	-	
Kapitał dodatkowy Tier 1: korekty regulacyjne			
43	Całkowite korekty regulacyjne w kapitale dodatkowym Tier 1	-	
44	Kapitał dodatkowy Tier 1	-	
45	Kapitał Tier 1 (kapitał Tier 1 = kapitał podstawowy Tier 1 + kapitał dodatkowy Tier 1)	5 122 175	

Kapitał Tier II: instrumenty i rezerwy			
51	Kapitał Tier II przed korektami regulacyjnymi	-	
Kapitał Tier II: korekty regulacyjne			
57	Całkowite korekty regulacyjne w kapitale Tier II	-	
58	Kapitał Tier II	-	
59	Łączny kapitał (łączny kapitał = kapitał Tier I + kapitał Tier II)	5 122 175	
60	Aktywa ważone ryzykiem razem	29 738 301	
Współczynniki i bufory kapitałowe			
61	Kapitał podstawowy Tier I (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	17,2%	art. 92 ust. 2 lit. a), art. 465
62	Kapitał Tier I (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	17,2%	art. 92 ust. 2 lit. b), art. 465
63	Łączny kapitał (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	17,2%	art. 92 ust. 2 lit. c)
Kwoty poniżej progów odliczeń (przed ważeniem ryzyka)			
72	Bezpośrednie i pośrednie udziały kapitałowe podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota poniżej progu 10 % oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich)	50 283	art. 36 ust. 1 lit. h), art. 45, 46, art. 472 ust. 10, art. 56 lit. c), art. 59, 60, art. 475 ust. 4, art. 66 lit. c), art. 69, 70, art. 477 ust. 4
73	Posiadane przez instytucję bezpośrednie i pośrednie udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota poniżej progu 10 % oraz po odliczeniu kwalifikowalnych pozycji krótkich)	-	art. 36 ust. 1 lit. i), art. 45, 48, art. 470, 472 ust. 11
75	Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynikające z różnic przejściowych (kwota poniżej progu 10 %, po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego w przypadku spełnienia warunków określonych w art. 38 ust. 3)	238 065	art. 36 ust. 1 lit. c), art. 38, 48, art. 470, 472 ust. 5

Grupa nie dokonała odliczeń od funduszy własnych w zakresie znacznych inwestycji w podmioty sektora finansowego i aktywów z tytułu podatku odroczonego.

Tabela 7. Główne cechy instrumentów kapitałowych

Seria/emisja	A	B	B	B	B	B	C
1 Emitent	Bank Handlowy w Warszawie S.A.	Bank Handlowy w Warszawie S.A.	Bank Handlowy w Warszawie S.A.	Bank Handlowy w Warszawie S.A.	Bank Handlowy w Warszawie S.A.	Bank Handlowy w Warszawie S.A.	Bank Handlowy w Warszawie S.A.
2 Unikatowy identyfikator (np. CUSIP, ISIN lub identyfikator Bloomberg dla ofert na rynku niepublicznym)	ISIN: PLBH00000012	ISIN: PLBH00000012	ISIN: PLBH00000012	ISIN: PLBH00000012	ISIN: PLBH00000012	ISIN: PLBH00000012	ISIN: PLBH00000012
3 Prawo lub prawa właściwe, którym podlega instrument	Prawo polskie	Prawo polskie	Prawo polskie	Prawo polskie	Prawo polskie	Prawo polskie	Prawo polskie
Ujmowanie w kapitale regulacyjnym							
4 Zasady przejściowe określone w rozporządzeniu CRR	Kapitał podstawowy Tier I	Kapitał podstawowy Tier I	Kapitał podstawowy Tier I	Kapitał podstawowy Tier I	Kapitał podstawowy Tier I	Kapitał podstawowy Tier I	Kapitał podstawowy Tier I
5 Zasady określone w rozporządzeniu CRR obowiązujące po okresie przejściowym	Kapitał podstawowy Tier I	Kapitał podstawowy Tier I	Kapitał podstawowy Tier I	Kapitał podstawowy Tier I	Kapitał podstawowy Tier I	Kapitał podstawowy Tier I	Kapitał podstawowy Tier I
6 Kwalifikowalne na poziomie jednostkowym lub (sub-)skonsolidowanym/na poziomie jednostkowym oraz (sub-)skonsolidowanym	Jednostkowy / Skonsolidowany	Jednostkowy / Skonsolidowany	Jednostkowy / Skonsolidowany	Jednostkowy / Skonsolidowany	Jednostkowy / Skonsolidowany	Jednostkowy / Skonsolidowany	Jednostkowy / Skonsolidowany
7 Rodzaj instrumentu (rodzaje określone przez każdy system prawny)	Akcje zwykłe na okaziciela	Akcje zwykłe na okaziciela	Akcje zwykłe na okaziciela	Akcje zwykłe na okaziciela	Akcje zwykłe na okaziciela	Akcje zwykłe na okaziciela	Akcje zwykłe na okaziciela
8 Kwota uznana w kapitale regulacyjnym (waluta w min, według stanu na ostatni dzień sprawozdawczy)	260 000 000 zł	4 480 000 zł	6 230 000 zł	8 960 000 zł	70 594 000 zł	21 736 000 zł	150 638 000 zł
9 Wartość nominalna instrumentu	4 zł	4 zł	4 zł	4 zł	4 zł	4 zł	4 zł
9a Cena emisyjna							
9b Cena wykupu	-	-	-	-	-	-	-
10 Klasyfikacja księgowa	Kapitał własny	Kapitał własny	Kapitał własny	Kapitał własny	Kapitał własny	Kapitał własny	Kapitał własny
11 Pierwotna data emisji	27.03.1997 r.	27.10.1998 r.	25.06.1999 r.	16.11.1999 r.	24.05.2002 r.	16.06.2003 r.	28.02.2001 r.
12 Wieczyste czy terminowe	Wieczyste	Wieczyste	Wieczyste	Wieczyste	Wieczyste	Wieczyste	Wieczyste
13 Pierwotny termin zapadalności	Brak termin zapadalności	Brak termin zapadalności	Brak termin zapadalności	Brak termin zapadalności	Brak termin zapadalności	Brak termin zapadalności	Brak termin zapadalności
14 Opcja wykupu na żądanie emitenta podlegająca wcześniejszemu zatwierdzeniu przez organy nadzoru	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie
15 Termin wykupu opcjonalnego, terminy wykupu warunkowego oraz kwota wykupu	-	-	-	-	-	-	-
16 Kolejne terminy wykupu, jeżeli dotyczy	-	-	-	-	-	-	-

Kupony / dywidendy							
17 Stała lub zmienna dywidenda / stały lub zmienny kupon	Stopa zmienna	Stopa zmienna	Stopa zmienna	Stopa zmienna	Stopa zmienna	Stopa zmienna	Stopa zmienna
18 Kupon odsetkowy oraz dowolny powiązany wskaźnik	-	-	-	-	-	-	-
19 Istnienie zapisanych praw do niewypłacenia dywidendy	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie
20a W pełni uznaniowe, częściowo uznaniowe czy obowiązkowe (pod względem terminu)	W pełni uznaniowe	W pełni uznaniowe	W pełni uznaniowe	W pełni uznaniowe	W pełni uznaniowe	W pełni uznaniowe	W pełni uznaniowe
20b W pełni uznaniowe, częściowo uznaniowe czy obowiązkowe (pod względem kwoty)	W pełni uznaniowe	W pełni uznaniowe	W pełni uznaniowe	W pełni uznaniowe	W pełni uznaniowe	W pełni uznaniowe	W pełni uznaniowe
21 Istnienie opcji z oprocentowaniem rosnącym lub innej zachęty do wykupu	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie
22 Niekumulowane czy skumulowane	Niekumulacyjny	Niekumulacyjny	Niekumulacyjny	Niekumulacyjny	Niekumulacyjny	Niekumulacyjny	Niekumulacyjny
23 Zamienne czy niezamienne	Niezamienny	Niezamienny	Niezamienny	Niezamienny	Niezamienny	Niezamienny	Niezamienny
24 Jeżeli zamienne, zdarzenie lub zdarzenia wywołujące zamianę	-	-	-	-	-	-	-
25 Jeżeli zamienne, w pełni czy częściowo	-	-	-	-	-	-	-
26 Jeżeli zamienne, wskaźnik konwersji	-	-	-	-	-	-	-
27 Jeżeli zamienne, zamiana obowiązkowa czy opcjonalna	-	-	-	-	-	-	-
28 Jeżeli zamienne, należy określić rodzaj instrumentu, na który można dokonać zamiany	-	-	-	-	-	-	-
29 Jeżeli zamienne, należy określić emitenta instrumentu, na który dokonuje się zamiany	-	-	-	-	-	-	-
30 Odpisy obniżające wartość	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie
31 W przypadku odpisu obniżającego wartość, zdarzenie lub zdarzenia wywołujące odpis obniżający wartość	-	-	-	-	-	-	-
32 W przypadku odpisu obniżającego wartość, w pełni czy częściowo	-	-	-	-	-	-	-
33 W przypadku odpisu obniżającego wartość, trwale czy tymczasowo	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
34 W przypadku tymczasowego odpisu obniżającego wartość, opis mechanizmu odpisu obniżającego wartość	-	-	-	-	-	-	-
35 Pozycja w hierarchii podporządkowania w przypadku likwidacji (należy określić rodzaj instrumentu bezpośrednio uprzywilejowanego w odniesieniu do danego instrumentu)	-	-	-	-	-	-	-
36 Niezgodne cechy przejściowe	-	-	-	-	-	-	-
37 Jeżeli tak, należy określić niezgodne cechy	-	-	-	-	-	-	-

IV. Adekwatność kapitałowa

Wymogi kapitałowe w zakresie funduszy własnych Grupy są wyliczane zgodnie z Rozporządzeniem nr 575/2013.

Grupa zdecydowała, że dla potrzeb oceny adekwatności kapitałowej, w oparciu o Artykuł 1 paragraf 9 Rozporządzenia (UE) 2017/2395 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2017 roku zmieniającego Rozporządzenie (UE) nr 575/2013, nie będzie stosowała okresu przejściowego i ujęła jednorazowo wpływ na kapitał związany z wdrożeniem MSSF 9.

Poniżej prezentujemy dane dotyczące adekwatności kapitałowej Grupy, wysokość kwoty aktywów ważonych ryzykiem oraz wymogów kapitałowych w zakresie funduszy własnych w rozbiciu na poszczególne rodzaje ryzyk.

Tabela 8. Adekwatność kapitałowa

ADEKWATNOŚĆ KAPITAŁOWA		31.12.2019
Kapitał podstawowy Tier I		5 122 175
Kapitał Tier I		5 122 175
Fundusze Własne		5 122 175
Łączna kwota ekspozycji na ryzyko		29 738 301
Współczynnik kapitału podstawowego Tier I		17,2%
Współczynnik kapitału Tier I		17,2%
Łączny współczynnik kapitałowy		17,2%

Tabela 9. EU OV1 – Przegląd aktywów ważonych ryzykiem

			Aktywa ważone ryzykiem		Minimalne wymogi kapitałowe
			31.12.2019	31.12.2018	31.12.2019
	1	Ryzyko kredytowe (z wyjątkiem ryzyka kredytowego kontrahenta)	23 365 872	22 766 188	1 869 270
art. 438 lit. c) i d)	2	W tym metoda standardowa*	23 365 872	22 766 188	1 869 270
art. 438 lit. c) i d)	3	W tym podstawowa metoda IRB (FIRB)	-	-	-
art. 438 lit. c) i d)	4	W tym zaawansowana metoda IRB (AIRB)	-	-	-
art. 438 lit. d)	5	W tym metoda IRB kapitału zgodnie z uproszczoną metodą ryzyka ważonego lub metodą modeli wewnętrznych	-	-	-
art. 107 art. 438 lit. c) i d)	6	Ryzyko kredytowe kontrahenta	1 528 845	991 888	122 307
art. 438 lit. c) i d)	7	W tym metoda wyceny według wartości rynkowej	1 197 463	634 313	95 797
art. 438 lit. c) i d)	8	W tym wycena pierwotnej wartości ekspozycji	-	-	-
	9	W tym metoda standardowa	-	-	-
	10	W tym metoda modeli wewnętrznych (IMM)	-	-	-
art. 438 lit. c) i d)	11	W tym kwota ekspozycji z tytułu swoich wkładów do funduszu kontrahenta centralnego na wypadek niewykonania zobowiązania	2 457	1 750	197
art. 438 lit. c) i d)	12	W tym aktualizacja wyceny kredytowej	328 925	355 825	26 314
art. 438 lit. e)	13	Ryzyko rozliczenia	-	-	-
art. 449 lit. o) i i)	14	Ekspozycje sekurytyzacyjne w portfelu bankowym (po uwzględnieniu ograniczenia)	253 671	905 475	20 294
	15	W tym metoda IRB	-	-	-
	16	W tym metoda formuły nadzorczej (SFA) IRB	-	-	-
	17	W tym metoda wewnętrznych oszacowań (IAA)	-	-	-
	18	W tym metoda standardowa	253 671	905 475	20 294
art. 438 lit. e)	19	Ryzyko rynkowe	1 022 525	1 192 387	81 802
	20	W tym metoda standardowa	1 022 525	1 192 387	81 802
	21	W tym metoda modeli wewnętrznych	-	-	-
art. 438 lit. e)	22	Duże ekspozycje	0	155 742	0
art. 438 lit. f)	23	Ryzyko operacyjne	3 567 388	3 506 465	285 391
	24	W tym metoda wskaźnika bazowego	0	-	-
	25	W tym metoda standardowa	3 567 388	3 506 465	285 391
	26	W tym metoda zaawansowanego pomiaru	-	-	-
art. 437 ust. 2), art. 48 i art. 60	27	Kwoty poniżej progów dla odliczenia (podlegające wadze ryzyka 250%)	595 164	536 513	47 613
art. 500	28	Korekta dla dolnej granicy	-	-	-
	29	Razem	29 738 301	29 518 145	2 379 064

V. Informacje z zakresu wymogów kapitałowych

1.1. Ryzyko kredytowe

Stosowane w rachunkowości definicje pozycji przeterminowanych i o utraconej wartości

Z pojawieniem się utraty wartości ekspozycji kredytowej mamy do czynienia, jeśli wystąpił obiektywny dowód utraty wartości, czyli wartość ekspozycji przewyższa wartość oczekiwanych przepływów pieniężnych. Ocena czy nastąpiła utrata wartości jest następstwem zidentyfikowania następujących przesłanek utraty wartości:

- pojawienie się istotnych trudności finansowych dłużnika,
- niedotrzymywanie warunków umowy, np. opóźnienia w spłacie rat kapitałowych lub odsetkowych,
- pojawienie się przyczyn ekonomicznych lub prawnych związanych z trudnościami finansowymi kredytobiorcy wraz z wyrażeniem zgody przez Bank na warunki finansowe wobec kredytobiorcy, których kredytodawca nie brałby pod uwagę w innym przypadku,
- wysokie prawdopodobieństwo upadłości klienta lub uzyskanie informacji o wszczęciu postępowania upadłościowego,
- krajowa lub lokalna sytuacja gospodarcza, która może mieć związek z niespłaceniem ekspozycji,
- opóźnienie w spłacie,
- znaczące pogorszenie oceny ratingowej klienta,
- wniosek Banku o wszczęcie postępowania egzekucyjnego wobec klienta,
- obniżenie ratingu kontrahenta przez uznaną i akceptowaną przez Bank zewnętrzną instytucję oceny wiarygodności kredytowej

oraz inne zdarzenia, które mogą mieć negatywny wpływ na możliwe do oceny przyszłe przepływy gotówkowe z tytułu ekspozycji kredytowej.

Zaangażowania klientów, dla których wystąpił obiektywny dowód utraty wartości są traktowane jako zaangażowania charakteryzujące się utratą wartości.

Zaangażowania klientów charakteryzujące się utratą wartości, na potrzeby wyznaczania kapitału regulacyjnego z tytułu ryzyka kredytowego klasyfikowane są do klasy ekspozycji, których dotyczy niewykonanie zobowiązania. Wszystkie ekspozycje zaklasyfikowane do tej klasy charakteryzują się utratą wartości.

Opis strategii przyjętych w celu określenia korekt z tytułu szczególnego i ogólnego ryzyka kredytowego

Szczegółowe informacje na temat odpisów na oczekiwane straty kredytowe przedstawione zostały w Rocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A. za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2019 roku w nocie objaśniającej nr 48 „Zarządzanie ryzykiem”, w sekcji „Ryzyko kredytowe”.

Odpisy na oczekiwane straty kredytowe

Grupa dokonuje odpisów na oczekiwane straty kredytowe, według opracowanych, dla wszystkich aktywów finansowych, wewnętrznych zasad i metodyk kalkulacji odpisów. Dokonywane są one w ujęciu zagregowanym dla każdego z 3 etapów:

- Etap 1: ekspozycje kredytowe, dla których ryzyko kredytowe nie zwiększyło się istotnie od momentu początkowego ujęcia
 - strata szacowana w horyzoncie 12 miesięcy (jest to część strat kredytowych oczekiwanych dla całego okresu narażenia na ryzyko, wynikająca z niewykonania zobowiązania w ciągu 12 miesięcy od dnia sprawozdawczego),
- Etap 2: ekspozycje kredytowe, dla których nastąpił istotny wzrost ryzyka kredytowego
 - straty kredytowe szacuje się dla całego okresu trwania ekspozycji,
- Etap 3: ekspozycje kredytowe, dla których nastąpił obiektywny dowód utraty wartości
 - straty kredytowe szacowane jak dla aktywów z utratą wartości.

Przypisanie ekspozycji do Etapu odbywa się, w zależności od sposobu zarządzania klientem (indywidualne vs. grupowe), przy uwzględnieniu szerokiego zakresu informacji pozyskiwanych w ramach standardowych procesów zarządzania ryzykiem (w tym procesu Wczesnego Ostrzegania), dotyczących zarówno bieżących, jak i przyszłych zdarzeń, w tym czynników makroekonomicznych (uwzględnianych w scenariuszach makroekonomicznych przygotowywanych cyklicznie przez Głównego Ekonomistę) oraz liczby dni zaległości.

Bank stosuje ogólną zasadę, że niewykonanie zobowiązania przez wierzyciela ma miejsce w przypadku wystąpienia jednego lub obu z poniższych zdarzeń:

- a) zwłoka w wykonaniu przez dłużnika wszelkich istotnych zobowiązań kredytowych wobec Banku wynosi 90 dni i więcej,
- b) istnieje małe prawdopodobieństwo wywiązania się w pełni przez dłużnika ze swoich zobowiązań kredytowych wobec Banku, bez konieczności podejmowania przez instytucję działań takich jak realizacja zabezpieczenia.

Tabela 10. EU CRB-B Całkowita kwota ekspozycji po rozliczeniu równoważących się transakcji i bez uwzględnienia skutków ograniczenia ryzyka kredytowego, a także średnia kwota ekspozycji w danym okresie z podziałem na różne kategorie ekspozycji

	Wartość netto ekspozycji na koniec okresu	Średnia wartość netto ekspozycji w okresie*
Rządy centralne lub banki centralne	18 326 636	18 519 498
Samorządy terytorialne	116 644	420 298
Podmioty sektora publicznego	16 510	18 228
Wielostronne banki rozwoju	697 138	644 881
Organizacje międzynarodowe	-	-
Instytucje	1 380 227	1 252 900
Przedsiębiorstwa	21 497 797	22 416 668
<i>W tym: MŚP</i>	2 398 308	2 409 269
Detaliczne	11 955 139	11 807 012
<i>W tym: MŚP</i>	65 813	49 750
Zabezpieczone hipoteką na nieruchomości	3 019 095	3 028 202
<i>W tym: MŚP</i>	580 305	641 132
Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	315 869	339 930
Pozycje związane ze szczególnie wysokim ryzykiem	61 529	58 828
Obligacje zabezpieczone	-	-
Należności od instytucji i przedsiębiorstw o krótkoterminowej ocenie kredytowej	-	-
Przedsiębiorstwa zbiorowego inwestowania	-	-
Ekspozycje w papierach kapitałowych	1 108	1 113
Inne ekspozycje	2 515 230	2 477 388
Metoda standardowa razem	59 902 922	60 984 946

* Średnia arytmetyczna liczona na stanach kwartalnych w 2019 roku.

Tabela 11. EU CRB-C – Podział geograficzny ekspozycji

	Wartość netto												
	Polska	Luksemburg	Wielka Brytania	Francja	Norwegia	Irlandia	Indie	Belgia	Stany Zjednoczone	Czechy	Holandia	Inne kraje	Łącznie
Rządy centralne lub banki centralne	18 326 268	-	-	-	-	368	-	-	-	-	-	-	18 326 636
Samorządy terytorialne	116 644	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	116 644
Podmioty sektora publicznego	16 510	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	16 510
Wielostronne banki rozwoju	-	697 117	21	-	-	-	-	-	-	-	-	-	697 138
Organizacje międzynarodowe	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Instytucje	608 305	3	234 802	380 187	24 866	26 983	9 925	2 614	40 501	2 630	1	49 410	1 380 227
Przedsiębiorstwa	20 072 008	474 377	196 451	7 836	165 025	133 076	106 350	99 958	1 535	69 920	72 062	99 199	21 497 797
Detaliczne	11 955 139	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	11 955 139
Zabezpieczone hipoteką na nieruchomości	2 997 370	-	-	-	-	-	-	-	-	7 582	-	14 143	3 019 095
Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	315 869	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	315 869
Pozycje związane ze szczególnie wysokim ryzykiem	20 205	-	-	-	-	-	-	-	41 324	-	-	-	61 529
Obligacje zabezpieczone	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Należności od instytucji i przedsiębiorstw o krótkoterminowej ocenie kredytowej	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Przedsiębiorstwa zbiorowego inwestowania	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ekspozycje w papierach kapitałowych	1 108	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1 108
Inne ekspozycje	2 515 230	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2 515 230
Metoda standardowa	56 944 656	1 171 497	431 274	388 023	189 891	160 427	116 275	102 572	83 360	80 132	72 063	162 752	59 902 922

Tabela 12. EU CRB-D – Koncentracja ekspozycji według branży

	Administracja publiczna	Budownictwo	Działalność naukowa i techniczna	Działalność związana z nieruchomościami	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	Górnictwo i wydobywanie	Handel hurtowy i detaliczny	Informacja i komunikacja	Osoby prywatne	Przetwórstwo przemysłowe	Transport i gospodarka magazynowa	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz itd.	Inne usługi	Razem
Rządy centralne lub banki centralne	15 026 146	-	-	-	3 300 490	-	-	-	-	-	-	-	-	18 326 636
Samorządy terytorialne	116 544	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	116 644
Podmioty sektora publicznego	-	-	128	-	-	-	-	-	-	-	3 894	-	12 488	16 510
Wielostronne banki rozwoju	-	-	-	-	697 138	-	-	-	-	-	-	-	-	697 138
Organizacje międzynarodowe	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Instytucje	-	-	-	-	1 274 632	-	-	101 503	-	-	-	-	4 092	1 380 227
Przedsiębiorstwa	80	376 574	1 854 169	408 083	1 801 237	177 860	5 620 955	735 011	-	8 013 429	235 335	1 922 218	352 846	21 497 797
Detaliczne	-	-	-	-	-	-	8 349	162	11 842 457	819	-	-	103 352	11 955 139
Zabezpieczone hipoteką na nieruchomości	-	6 019	45 967	6 458	22 742	-	380 861	54 970	1 654 076	806 398	6 916	-	34 688	3 019 095
Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	-	26 143	-	-	-	-	21 549	67 417	74 158	124 437	1 203	-	962	315 869
Pozycje związane ze szczególnie wysokim ryzykiem	-	-	-	-	49 175	-	-	12 170	-	184	-	-	-	61 529
Obligacje zabezpieczone	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Należności od instytucji i przedsiębiorstw o krótkoterminowej ocenie kredytowej	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Przedsiębiorstwa zbiorowego inwestowania	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ekspozycje w papierach kapitałowych	-	-	-	-	1 108	-	-	-	-	-	-	-	-	1 108
Inne ekspozycje	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2 515 230	2 515 230
Metoda standardowa razem	15 142 770	408 736	1 900 264	414 541	7 146 522	177 860	6 031 714	971 233	13 570 691	8 945 267	247 348	1 922 218	3 023 758	59 902 922

Tabela 13. EU CRB-E – Zapadalność ekspozycji dla należności bilansowych

	Wartość ekspozycji netto					
	Na żądanie	<1 rok	1–5 lat	>5 lat	Brak określonego terminu zapadalności	Razem
Rządy centralne lub banki centralne	-	4 827 708	11 351 956	2 146 353	-	18 326 017
Samorządy terytorialne	-	2	16 550	-	-	16 552
Podmioty sektora publicznego	-	5	7 293	-	-	7 298
Wielostronne banki rozwoju	-	21	70 798	626 319	-	697 138
Organizacje międzynarodowe	-	-	-	-	-	-
Instytucje	-	772 933	233 989	-	-	1 006 922
Przedsiębiorstwa	14 641	7 536 483	5 387 140	224 319	-	13 162 583
Detaliczne	-	1 940 509	2 425 935	1 332 624	-	5 699 068
Zabezpieczone hipoteką na nieruchomości	-	402 314	330 550	2 013 058	-	2 745 922
Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	126 978	95 390	54 764	6 173	-	283 304
Pozycje związane ze szczególnie wysokim ryzykiem	-	-	-	-	61 529	61 529
Obligacje zabezpieczone	-	-	-	-	-	-
Należności od instytucji i przedsiębiorstw o krótkoterminowej ocenie kredytowej	-	-	-	-	-	-
Przedsiębiorstwa zbiorowego inwestowania	-	-	-	-	-	-
Ekspozycje w papierach kapitałowych	-	-	-	-	1 108	1 108
Inne ekspozycje	-	-	-	-	2 515 230	2 515 230
Metoda standardowa razem	141 619	15 575 365	19 878 975	6 348 846	2 577 867	44 522 671

Tabela 14. EU CR1-A – Jakość kredytowa ekspozycji według kategorii ekspozycji i instrumentu

	Wartości bilansowe brutto		Korekta z tytułu szczególnego ryzyka kredytowego	Korekta z tytułu ogólnego ryzyka kredytowego	Skumulowane umorzenia	Narzuły wynikające z korekt z tytułu ryzyka kredytowego w okresie	Wartości netto
	Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	Ekspozycje, których nie dotyczy niewykonanie zobowiązania					
Rządy centralne lub banki centralne	-	18 326 636	-	-	-	-175	18 326 636
Samorządy terytorialne	-	116 780	136	-	-	2	116 644
Podmioty sektora publicznego	-	16 526	16	-	-	-28	16 510
Wielostronne banki rozwoju	-	697 138	-	-	-	0	697 138
Organizacje międzynarodowe	-	-	-	-	-	0	-
Instytucje	-	1 383 086	2 859	-	-	594	1 380 227
Przedsiębiorstwa	820 259	21 549 518	630 847	-	-	-28 943	21 738 930
<i>W tym: MŚP</i>	86 717	2 409 693	49 930	-	-	-1 139	2 446 480
Detaliczne	409 032	12 041 441	420 598	-	-	-381	12 029 875
<i>W tym: MŚP</i>	2 721	67 781	4 111	-	-	-127	66 391
Zabezpieczone hipoteką na nieruchomości	-	3 032 392	13 297	-	-	-292	3 019 095
<i>W tym: MŚP</i>	-	585 774	5 469	-	-	114	580 305
Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	1 229 291	-	913 422	-	230 314	-216 905	315 869
Pozycje związane ze szczególnie wysokim ryzykiem	-	62 425	896	-	-	0	61 529
Obligacje zabezpieczone	-	-	-	-	-	0	-
Należności od instytucji i przedsiębiorstw o krótkoterminowej ocenie kredytowej	-	-	-	-	-	0	-
Przedsiębiorstwa zbiorowego inwestowania	-	-	-	-	-	0	-
Ekspozycje w papierach kapitałowych	-	1 108	-	-	-	411	1 108
Inne ekspozycje	-	2 515 230	-	-	-	0	2 515 230
Metoda standardowa razem	1 229 291	59 742 280	1 068 649	-	230 314	-245 717	59 902 922
W tym: Pożyczki	1 160 405	25 506 594	1 006 826	-	26 385	-210 396	25 660 173
W tym: Dłużne papiery wartościowe	-	15 790 506	120	-	-	-166	15 790 386
W tym: Ekspozycje pozabilansowe	68 886	15 373 068	61 703	-	-	-35 155	15 380 251

Tabela 15. EU CR1-B – Jakość kredytowa ekspozycji według branży

	Wartości bilansowe brutto		Korekta z tytułu szczególnego ryzyka kredytowego	Korekta z tytułu ogólnego ryzyka kredytowego	Skumulowane umorzenia	Narzuty wynikające z korekt z tytułu ryzyka kredytowego w okresie	Wartości netto
	Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	Ekspozycje, których nie dotyczy niewykonanie zobowiązania					
Administracja publiczna	-	15 142 907	136	-	-	-173	15 142 771
Budownictwo	169 422	383 343	144 028	-	25 652	-59 876	408 737
Działalność naukowa i techniczna	-	1 906 552	6 289	-	-	-2 836	1 900 263
Działalność związana z nieruchomościami	21 322	415 332	22 113	-	-	-370	414 541
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	8 677	7 151 656	13 810	-	-	64	7 146 523
Górnictwo i wydobywanie	-	178 110	249	-	-	567	177 861
Handel hurtowy i detaliczny	123 232	6 032 462	123 980	-	8 555	-7 878	6 031 714
Informacja i komunikacja	94 497	904 966	28 230	-	1 822	-4 777	971 233
Osoby prywatne	406 311	13 584 958	420 581	-	20 570	-76 994	13 570 688
Przetwórstwo przemysłowe	329 205	8 845 430	229 369	-	112 235	(92 131)	8 945 266
Transport i gospodarka magazynowa	28 632	246 629	27 913	-	60 957	(222)	247 348
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz itd.	-	1 923 293	1 074	-	-	62	1 922 219
Inne usługi	47 993	3 026 642	50 877	-	523	-1 153	3 023 758
Razem	1 229 291	59 742 280	1 068 649	-	230 314	-245 717	59 902 922

Tabela 16. EU CR1-C – Jakość kredytowa ekspozycji w podziale geograficznym

	Wartości bilansowe brutto		Korekta z tytułu szczególnego ryzyka kredytowego	Korekta z tytułu ogólnego ryzyka kredytowego	Skumulowane umorzenia	Narzuty wynikające z korekt z tytułu ryzyka kredytowego w okresie	Wartości netto
	Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	Ekspozycje, których nie dotyczy niewykonanie zobowiązania					
Polska	1 229 291	56 780 227	1 064 862	-	230 314	-243 662	56 944 656
Luksemburg	-	1 173 695	2 198	-	-	-1 782	1 171 497
Wielka Brytania	-	431 526	251	-	-	-70	431 275
Francja	-	388 224	201	-	-	-42	388 023
Norwegia	-	190 140	249	-	-	-126	189 891
Irlandia	-	160 604	177	-	-	-332	160 427
Indie	-	116 373	98	-	-	-10	116 275
Belgia	-	102 627	55	-	-	-222	102 572
Stany Zjednoczone	-	83 417	57	-	-	-6	83 360
Czechy	-	80 349	217	-	-	469	80 132
Holandia	-	72 167	104	-	-	7	72 063
Inne kraje	-	162 931	180	-	-	59	162 751
Razem	1 229 291	59 742 280	1 068 649	-	230 314	-245 717	59 902 922

**Tabela 17. EU CR2-A – Zmiany stanu korekt z tytułu
ogólnego i szczególnego ryzyka kredytowego**

	Skumulowana korekta z tytułu szczególnego ryzyka kredytowego*	Skumulowana korekta z tytułu ogólnego ryzyka kredytowego
Saldo początkowe	535 674	-
Zwiększenia wynikające z kwot odpisanych z tytułu szacowanych strat kredytowych w danym okresie	-	-
Utworzenia/Rozwiązania w okresie przez rachunek zysków i strat	213 518	-
Transfery między korektami o ryzyko kredytowe	-	-
Wpływ różnic kursowych	-	-
Połączenia przedsiębiorstw, w tym przejęcia i zbycia jednostek zależnych	-	-
Zmniejszenie stanu odpisów w związku sprzedażą wierzytelności	-124 839	-
Inne korekty	- 65 145	-
Saldo końcowe	559 208	-
Kwoty odzyskane poprzez korekty o ryzyko kredytowe wykazywane bezpośrednio w rachunku zysków i strat	4 293	-
Korekty o szczególne ryzyko kredytowe wykazywane bezpośrednio w rachunku zysków i strat	-	-

* Wartość nie uwzględnia odsetek kontraktowych w kwocie 311 351 tys. zł naliczonych od momentu zakwalifikowania ekspozycji do etapu 3

Tabela 18. EU CR2-B: Zmiany stanu kredytów i dłużnych papierów wartościowych, których dotyczy niewykonanie zobowiązania lub utrata wartości

	Wartość brutto ekspozycji, których dotyczy niewykonanie zobowiązania
Saldo początkowe	1 219 402
Kredyty i dłużne papiery wartościowe, których zaczęło dotyczyć niewykonanie zobowiązania lub obniżenie wartości od ostatniego okresu sprawozdawczego	408 237
Przywrócono status ekspozycji, których nie dotyczy niewykonanie zobowiązania	-1 557
Kwoty umorzone	-217 698
Inne zmiany	-247 979
Saldo końcowe	1 160 405

Tabela 19. EU CR3 – Techniki ograniczania ryzyka kredytowego - przegląd

	Ekspozycje niezabezpieczone – kwota bilansowa	Ekspozycje zabezpieczone – kwota bilansowa	Ekspozycje zabezpieczone w formie zabezpieczenia rzeczonego	Ekspozycje zabezpieczone przez gwarancje finansowe	Ekspozycje zabezpieczone przez pochodne instrumenty kredytowe
Kredyty ogółem	26 127 225	398 708	395 935	2 773	-
Dłużne papiery wartościowe ogółem	17 555 402	-	-	-	-
Ogół ekspozycji	43 682 627	398 708	395 935	2 773	-
W tym ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	283 103	201	201	-	-

Tabela 20. EU CR4 – Metoda standardowa – ekspozycja na ryzyko kredytowe i efekty ograniczania ryzyka kredytowego

Kategorie ekspozycji	Ekspozycje przed zastosowaniem współczynników konwersji kredytowej i ograniczeniem ryzyka kredytowego		Ekspozycje po zastosowaniu współczynników konwersji kredytowej i ograniczeniu ryzyka kredytowego		Aktywa ważone ryzykiem i ich zagęszczenie	
	Kwota bilansowa	Kwota pozabilansowa	Kwota bilansowa	Kwota pozabilansowa	Aktywa ważone ryzykiem	Zagęszczenie aktywów ważonych ryzykiem
Rządy centralne lub banki centralne	18 326 016	620	18 328 790	234	905 260	4,94%
Samorządy regionalne lub władze lokalne	16 552	100 092	16 552	49 980	13 306	20,00%
Podmioty sektora publicznego	7 299	9 212	7 298	4 345	5 818	49,97%
Wielostronne banki rozwoju	697 138	-	697 138	-	-	0,00%
Organizacje międzynarodowe	-	-	-	-	-	-
Instytucje	1 006 922	373 304	609 268	130 167	181 646	24,57%
Przedsiębiorstwa	13 162 583	8 335 215	13 161 731	2 595 099	15 118 725	95,95%
Detaliczne	5 699 067	6 256 071	5 699 067	41 995	4 299 430	74,89%
Zabezpieczone hipoteką na nieruchomości	2 745 923	273 173	2 745 923	82 635	1 782 731	63,03%
Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	283 304	32 564	283 103	14 676	340 329	114,29%
Ekspozycje związane ze szczególnie wysokim ryzykiem	61 529	-	61 529	0	92 294	150,00%
Obligacje zabezpieczone	-	-	-	-	-	-
Instytucje i przedsiębiorstwa posiadające krótkoterminową ocenę kredytową	-	-	-	-	-	-
Przedsiębiorstwa zbiorowego inwestowania	-	-	-	-	-	-
Ekspozycje kapitałowe	1 108	-	1 108	-	1 108	100,00%
Inne pozycje	2 515 230	-	2 515 230	-	627 685	24,96%
Razem	44 522 671	15 380 251	44 126 737	2 919 131	23 368 332	49,67%

Ekspozycje nieobsługiwane i restrukturyzowane

Grupa prezentuje poniższe tabele w zakresie ujawniania informacji dotyczących ekspozycji nieobsługiwanych, ekspozycji restrukturyzowanych i aktywów przejętych w drodze postępowania egzekucyjnego, zgodnie z Wytycznymi w sprawie ujawnień ekspozycji nieobsługiwanych i restrukturyzowanych:

- NPE 1 – Jakość kredytowa ekspozycji restrukturyzowanych,
- NPE 3 – Jakość kredytowa ekspozycji nieobsługiwanych w podziale według liczby dni przeterminowania,
- NPE 4 – Ekspozycje obsługiwane i nieobsługiwane oraz powiązane rezerwy.

Według stanu na 31.12.2019 roku, Grupa prezentuje wskaźnik NPL brutto (kredyty nieobsługiwane brutto do kredytów razem) w wysokości 4,96%.

Zgodnie z Wytycznymi w sprawie ujawnień ekspozycji nieobsługiwanych i restrukturyzowanych wskaźnik kredytów nieobsługiwanych (NPL) kalkulowany jest z uwzględnieniem należności z tytułu odsetek naliczonych od momentu zakwalifikowania ekspozycji jako nieobsługiwane.

Grupa nie posiada zabezpieczeń uzyskanych przez przejęcie aktywów i postępowanie egzekucyjne.

Tabela 21. NPE 1 – Jakość kredytowa ekspozycji restrukturyzowanych

	Wartość bilansowa brutto/kwota nominalna ekspozycji, wobec których zastosowano środki restrukturyzacji			Skumulowana utrata wartości, skumulowane ujemne zmiany wartości godziwej z tytułu ryzyka kredytowego i rezerw		Zabezpieczenie i gwarancje finansowe otrzymane z powodu ekspozycji restrukturyzowanych	
	Obsługiwane ekspozycje restrukturyzowane	Nieobsługiwane ekspozycje restrukturyzowane		Obsługiwanych ekspozycji restrukturyzowane	Nieobsługiwanych ekspozycji restrukturyzowanych		w tym zabezpieczenie i gwarancje finansowe otrzymane z powodu nieobsługiwanych ekspozycji wobec których zastosowano środki restrukturyzacyjne
		w tym ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	w tym ekspozycje z utratą wartości				
Kredyty i zaliczki	-	-	216 297	-	-118 133	22 890	-
Banki centralne	-	-	-	-	-	-	-
Sektor instytucji rządowych i samorządowych	-	-	-	-	-	-	-
Instytucje kredytowe	-	-	-	-	-	-	-
Inne instytucje finansowe	-	-	-	-	-	-	-
Przedsiębiorstwa niefinansowe	-	-	191 242	-	-98 499	22 048	-
Gospodarstwa domowe	-	-	25 055	-	-19 634	842	-
Dłużne papiery wartościowe	-	-	-	-	-	-	-
Ekspozycje pozabilansowe	-	-	31 872	-	1 732	-	-
Razem	-	-	248 169	-	-119 868	-22 890	-

Tabela 22. NPE 3 – Jakość kredytowa ekspozycji nieobsługiwanych w podziale według liczby dni przeterminowania

	Ekspozycje obsługiwane			Ekspozycje nieobsługiwane								w tym ekspozycje, których dotyczy niewykonanie
		Nieprzeterminowane lub przeterminowane ≤ 30 dni	Przeterminowane > 30 dni ≤ 90 dni		Małe prawdopodobieństwa spłaty ekspozycji	Przeterminowane > 90 dni ≤ 180 dni	Przeterminowane > 180 dni ≤ 1 rok	Przeterminowane > 1 rok ≤ 2 lata	Przeterminowane > 2 lata ≤ 5 lata	Przeterminowane > 5 lat ≤ 7 lat	Przeterminowane > 7 lat	
Kredyty i zaliczki	22 238 111	22 233 374	4 737	1 160 411	566 584	59 927	139 529	19 792	87 429	38 000	249 150	1 160 411
Banki centralne	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Sektor instytucji rządowych i samorządowych	30 793	30 793	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Instytucje kredytowe	729 077	729 077	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Inne instytucje finansowe	1 387 091	1 387 074	17	8 677	-	-	-	-	-	-	8 677	8 677
Przedsiębiorstwa niefinansowe	12 583 916	12 579 573	4 343	699 858	152 150	59 927	139 529	19 792	85 128	38 000	205 332	699 858
w tym: małe i średnie przedsiębiorstwa	4 510 604	4 508 834	1 770	445 492	24 167	59 927	139 529	16 813	63 806	5 404	135 846	445 492
Gospodarstwa domowe	7 507 234	7 506 857	377	451 876	414 434	-	-	-	-	-	35 141	451 876
Dłużne papiery wartościowe	17 556 217	17 556 217	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Banki centralne	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Sektor instytucji rządowych i samorządowych	14 787 461	14 787 461	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Instytucje kredytowe	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Inne instytucje finansowe	2 462 828	2 462 828	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Przedsiębiorstwa niefinansowe	305 928	305 928	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ekspozycje pozabilansowe	15 373 074			68 880								68 880
Banki centralne	-			-								-
Sektor instytucji rządowych i samorządowych	110 561			-								-
Instytucje kredytowe	371 582			-								-
Inne instytucje finansowe	112 627			-								-
Przedsiębiorstwa niefinansowe	8 468 672			67 574								67 574
Gospodarstwa domowe	6 309 632			1 306								1 306
Razem	55 167 402	39 741 506	52 822	1 229 291	566 584	59 927	139 529	19 792	87 429	38 000	249 150	1 229 291

Tabela 23. NPE 4 – Ekspozycje obsługiwane i nieobsługiwane oraz powiązane rezerwy

	Wartość bilansowa brutto/kwota nominalna								Skumulowana utrata wartości, skumulowane ujemne zmiany wartości godziwej z tytułu ryzyka kredytowego i rezerw				Skumulowane odpisania częściowe	Otrzymane zabezpieczenie i gwarancje finansowe	
	Ekspozycje obsługiwane				Ekspozycje nieobsługiwane				Ekspozycje obsługiwane - skumulowana utrata wartości i rezerwy		Ekspozycje nieobsługiwane - skumulowana utrata wartości, skumulowane ujemne zmiany wartości godziwej z powodu ryzyka			Z tytułu ekspozycji obsługiwanych	Z tytułu ekspozycji nieobsługiwanych
		w tym etap 1	w tym etap 2		w tym etap 2	w tym etap 3*			w tym etap 1	w tym etap 2	w tym etap 2	w tym etap 3			
Kredyty i zaliczki	22 233 051	19 882 562	2 350 489	1 160 411	-	1 160 411	- 132 854	- 52 900	- 79 954	- 872 800	-	- 872 800	-	4 292 347	269 135
Banki centralne	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Sektor instytucji rządowych i samorządowych	30 793	30 793	-	-	-	-	- 24	- 24	-	-	-	-	-	10 081	-
Instytucje kredytowe	729 077	729 074	3	-	-	-	- 2 318	- 2 318	-	-	-	-	-	-	-
Inne instytucje finansowe	1 387 091	1 387 077	14	8 677	-	8 677	- 1 521	- 1 521	-	- 8 677	-	- 8 677	-	14 416	-
Przedsiębiorstwa niefinansowe	12 578 856	11 210 753	1 368 103	699 858	-	699 858	- 43 191	- 24 572	- 18 619	- 484 903	-	- 484 903	-	2 321 832	85 156
w tym: małe i średnie przedsiębiorstwa	4 510 604	3 975 756	534 848	445 492	-	445 492	- 19 588	- 10 170	- 9 418	- 306 672	-	- 306 672	-	1 546 869	74 373
Gospodarstwa domowe	7 507 234	6 524 865	982 369	451 876	-	451 876	- 85 800	- 24 465	- 61 335	- 379 220	-	- 379 220	-	1 946 018	183 979
Dłużne papiery wartościowe	17 556 217	17 556 217	-	-	-	-	- 815	- 815	-	-	-	-	-	-	-
Banki centralne	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Sektor instytucji rządowych i samorządowych	14 787 461	14 787 461	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Instytucje kredytowe	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Inne instytucje finansowe	2 462 828	2 462 828	-	-	-	-	- 695	- 695	-	-	-	-	-	-	-
Przedsiębiorstwa niefinansowe	305 928	305 928	-	-	-	-	- 120	- 120	-	-	-	-	-	-	-
Ekspozycje pozabilansowe	15 373 074	13 510 075	1 862 999	68 880	-	68 880	- 25 590	- 11 819	- 13 771	- 36 590	-	- 36 590	-	863 819	1 020
Banki centralne	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Sektor instytucji rządowych i samorządowych	110 561	110 561	-	-	-	-	- 134	- 134	-	-	-	-	-	110	-
Instytucje kredytowe	371 582	368 259	3 323	-	-	-	- 190	- 181	- 9	-	-	-	-	-	-
Inne instytucje finansowe	112 627	112 627	-	-	-	-	- 111	- 111	-	-	-	-	-	18 955	-
Przedsiębiorstwa niefinansowe	8 468 672	7 833 375	635 297	67 574	-	67 574	- 16 080	- 9 371	- 6 709	- 36 590	-	- 36 590	-	828 996	1 020
Gospodarstwa domowe	6 309 632	5 085 253	1 224 379	1 306	-	1 306	- 9 075	- 2 022	- 7 053	-	-	-	-	15 758	-
Razem	55 162 342	50 948 854	4 213 488	1 229 291	-	1 229 291	- 159 259	- 65 534	- 93 725	- 909 390	-	- 909 390	-	5 156 166	270 155

* Wartość brutto należności na dzień 31 grudnia 2019 roku uwzględnia odsetki kontraktowe w kwocie 311 351 tys. zł naliczonych od momentu zakwalifikowania ekspozycji do etapu 3

1.2. Ryzyko kredytowe kontrahenta

Ryzyko kontrahenta powstaje w wyniku zawierania transakcji terminowych i pochodnych oraz transakcji na rynkach kapitałowych. Dla celów zarządzania ryzykiem Grupa definiuje ryzyko kontrahenta jako ryzyko przedzliczeniowe i ryzyko rozliczeniowe.

Ryzyko przedzliczeniowe określane jest miarą PSE (Pre-Settlement Exposure – Zaangażowanie Przedzliczeniowe, „PSE”) odzwierciedlającą przyszłą potencjalną ekspozycję danego kontrahenta. PSE odzwierciedla maksymalne oczekiwane zaangażowanie kontrahenta w trakcie trwania transakcji (lub portfela transakcji) przy określonym poziomie ufności. Rozkład wartości rynkowej (mark-to-market) oraz wartość PSE uzależniona jest od rozkładów czynników rynkowych decydujących o wartości poszczególnych transakcji w portfelu klienta. Przy braku wystarczającej ilości danych dla symulacji wartości portfela transakcji stosowane są bardziej uproszczone metody, podobnie jak w przypadku pomiaru zaangażowania dla celów rachunku kapitałowego.

Ekspozycja na ryzyko przedzliczeniowe jest zarządzana i ograniczana poprzez stosowanie depozytów zabezpieczających wstępnych i zmiennych oraz zawieraniu transakcji poprzez izby rozliczeniowe. Ponadto ekspozycja z tytułu ryzyka przedzliczeniowego podlega ciągłemu monitoringowi i jest także limitowana na poziomie zagregowanym w podziale na poszczególne grupy produktów.

Ryzyko rozliczeniowe powstaje, kiedy Grupa jako strona transakcji wymienia płatności pieniężne z kontrahentem w dacie waluty i nie jest w stanie sprawdzić czy wpłynęła zapłata kontrahenta lub czy kontrahent zrealizował swoją stronę transakcji. Wielkość ekspozycji jest określana w tym przypadku przez nominalną wartość transakcji.

Opis metodologii stosowanej do przypisania kapitału wewnętrznego i limitów kredytowych do ekspozycji na ryzyko kredytowe kontrahenta

Kapitał wewnętrzny z tytułu ryzyka kontrahenta jest obliczany jako 8% sumy kwot ekspozycji ważonych ryzykiem w portfelu handlowym Grupy, przy czym kapitał wewnętrzny dla następujących ekspozycji: wobec instytucji, przedsiębiorstw, jednostek samorządu terytorialnego, władz lokalnych, organów administracji i podmiotów nieprowadzących działalności gospodarczej, został wyznaczony zgodnie z metodą zaawansowaną opartą o ratingi wewnętrzne. Dla ekspozycji innych niż wymienione powyżej kapitał wewnętrzny został oszacowany zgodnie z metodą standardową określoną w Rozporządzeniu nr 575/2013. Grupa prognozuje również poziom ekspozycji z tytułu ryzyka kontrahenta w scenariuszu skrajnym.

Ponadto Grupa zarządza ryzykiem kontrahenta poprzez ustalanie odpowiednich limitów (przedzliczeniowych i rozliczeniowych) w ramach procesu kredytowego.

Limity przedzliczeniowe kontrahenta określają między innymi okresy trwania transakcji oraz dopuszczalne rodzaje transakcji. Uzależnione są one od oceny zdolności kredytowej klienta oraz jego sytuacji finansowej, jak również od poziomu wiedzy i doświadczenia kredytobiorcy w zakresie produktów terminowych i pochodnych, prognozowanej przez kredytobiorcę pozycji walutowej lub innej pozycji wymagającej zabezpieczenia i związanych z tym potrzeb produktowych oraz od poziomu transakcji terminowych i pochodnych już zawartych z innymi bankami.

Poziom możliwego do zatwierdzenia limitu rozliczeniowego uzależniony jest od ratingu ryzyka klienta. Rozliczenia transakcji dokonywane są w głównej mierze na zasadzie dostawy przy zapłacie (ang. DVP - delivery versus payment), w ramach której ryzyko rozliczeniowe jest wyeliminowane poprzez wstrzymanie zapłaty kontrahentowi dopóki Grupa nie potwierdzi, że na jej konto wpłynęła płatność lub kontrahent zrealizował swoją stronę transakcji. Wewnętrzne limity rozliczeniowe udostępniane są w szczególnych i uzasadnionych przypadkach.

Opis strategii ustanawiania zabezpieczenia i ustalania korekty wyceny instrumentów pochodnych

Grupa stosuje zróżnicowane zasady w zakresie wymaganych zabezpieczeń w zależności od segmentu biznesowego reprezentowanego przez kontrahenta. Najczęstszym zabezpieczeniem ryzyka kredytowego kontrahenta, z którym zawierane są transakcje pochodne („transakcje”) jest zabezpieczenie finansowe w postaci przeniesienia prawa do środków pieniężnych lub kaucji w rozumieniu art. 102 Prawa bankowego (depozyt zabezpieczający). Wysokość zabezpieczenia jest uzależniona od różnicy pomiędzy aktualną wyceną transakcji, a ustalonym limitem. Co do zasady zabezpieczenie w formie gotówkowej ze względu na swój charakter nie naraża Grupy na ryzyko niekorzystnej zmiany wartości zabezpieczenia. Transakcje z reguły są zawierane na podstawie umów ramowych, które w sytuacji wystąpienia przypadku naruszenia po stronie kontrahenta pozwalają na przedterminowe rozwiązanie tych transakcji przez drugą stronę i rozliczenie ich w kwocie netto stanowiącej sumę wartości dodatnich i ujemnych transakcji objętych daną umową ramową. Ekspozycje wynikające z tytułu ryzyka kredytowego kontrahenta są analizowane łącznie z innymi zaangażowaniami w ramach cyklicznej analizy kredytowej.

Grupa dokonuje korekty wyceny instrumentów pochodnych z tytułu ryzyka kredytowego kontrahenta. Dla celów kalkulacji korekty wyceny dla transakcji pochodnych uwzględnia się wszystkich klientów Sektora Rynków Finansowych i Bankowości Korporacyjnej.

Grupa różnicuje wycenę ryzyka kontrahenta ze względu na dostępność kwotowań kredytowych instrumentów pochodnych (CDS):

- a) Ryzyko kredytowe kontrahentów, dla których istnieje aktywny rynek CDS. Uznaje się, że kwotowania CDS odzwierciedlają rynkową wycenę ryzyka kredytowego,
- b) Ryzyko kredytowe kontrahentów, dla których nie istnieje aktywny rynek CDS. Na podstawie ratingu kredytowego (zewnętrznego lub wewnętrznego, jeżeli zewnętrzny nie jest dostępny), regionu oraz sektora gospodarki, w którym klient działa, kontrahentowi przypisywana jest wartość indeksu CDS, która odzwierciedla rynkową wycenę ryzyka.

Przy wyliczaniu regulacyjnego wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego kontrahenta Grupa stosuje metodę standardową, dodatkowo na potrzeby wyznaczenia wartości ekspozycji Grupa stosuje metodę wyceny według wartości rynkowej, tym samym nie uwzględniając ryzyka niekorzystnej korelacji (prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązania przez kontrahentów pozostaje w korelacji dodatniej z ogólnymi czynnikami ryzyka rynkowego). Ze względu na brak wyznaczania ryzyka korelacji, Grupa nie stosuje współczynnika α przy wyznaczaniu wartości ekspozycji.

Grupa nie zawiera umów, które wymagałyby w przypadku obniżenia oceny wiarygodności kredytowej kontrahenta zapewnienia dodatkowego zabezpieczenia.

Tabela 24. EU CCR1 – Analiza ekspozycji na ryzyko kredytowe kontrahenta (CCR) wg metody

	Wartość referencyjna	Koszt odtworzenia / aktualna wartość rynkowa	Potencjalne przyszłe ekspozycje kredytowe	Efektywna EPE	Mnożnik	EAD po ograniczeniu ryzyka kredytowego	Aktywa ważone ryzykiem
Wycena wg wartości rynkowej*		537 596	1 372 905	-	-	1 910 501	1 139 449
Pierwotna ekspozycja	-					-	-
Metoda standardowa		-			-	-	-
Metoda modeli wewnętrznych (dla instrumentów pochodnych i transakcji finansowania z użyciem papierów wartościowych)				-	-	-	-
<i>W tym transakcje finansowania papierów wartościowych</i>				-	-	-	-
<i>W tym instrumenty pochodne i transakcje z długim terminem rozliczenia</i>				-	-	-	-
<i>W tym w ramach umów o kompensowaniu międzyproduktowym</i>				-	-	-	-
Uproszczona metoda ujmowania zabezpieczeń finansowych (dla transakcji finansowania z użyciem papierów wartościowych)						-	-
Kompleksowa metoda ujmowania zabezpieczeń finansowych (dla transakcji finansowania z użyciem papierów wartościowych)						19 274	888
Wartość zagrożona dla transakcji finansowania z użyciem papierów wartościowych							
Razem							1 140 337

Tabela 25. EU CCR2 – Narzut kapitałowy CVA

	Wartość ekspozycji	Aktywa ważone ryzykiem
Wszystkie portfele podlegające metodzie zaawansowanego pomiaru	-	-
(i) wartość zagrożona (z uwzględnieniem mnożnika ×3)		-
(i) wartość zagrożona w warunkach skrajnych (z uwzględnieniem mnożnika ×3)		-
Wszystkie portfele podlegające metodzie standardowej	753 058	328 925
W oparciu o metodę wyceny pierwotnej ekspozycji	-	-
Całość podlegająca narzutowi kapitałowemu CVA	753 058	328 925

Tabela 26. EU CCR8 – Ekspozycje wobec kontrahentów centralnych

	EAD po ograniczeniu ryzyka kredytowego	Aktywa ważone ryzykiem
Ekspozycje wobec kwalifikujących się kontrahentów centralnych (łącznie)		60 867
Ekspozycje dla transakcji z kwalifikującymi się kontrahentami centralnymi (z wyłączeniem początkowych depozytów zabezpieczających i wkładów do funduszy na wypadek niewykonania zobowiązania); w tym:	2 856 117	57 122
(i) instrumenty pochodne będące przedmiotem obrotu poza rynkiem regulowanym;	2 856 117	57 122
(ii) giełdowe instrumenty pochodne;	-	-
(iii) transakcje finansowania z użyciem papierów wartościowych;	-	-
(iv) pakiety kompensowania, dla których zatwierdzono kompensowanie międzyproduktowe.	-	-
Wyodrębnione początkowe depozyty zabezpieczające	-	
Niewyodrębnione początkowe depozyty zabezpieczające	103 798	1 288
Wniesione z góry wkłady do funduszy na wypadek niewykonania zobowiązania	110 003	2 457
Alternatywny sposób obliczania wymogów w zakresie funduszy własnych z tytułu ekspozycji		-
Ekspozycje wobec niekwalifikujących się kontrahentów centralnych (łącznie)		-
Ekspozycje dla transakcji z niekwalifikującymi się kontrahentami centralnymi (z wyłączeniem początkowych depozytów zabezpieczających i wkładów do funduszy na wypadek niewykonania zobowiązania); w tym:	-	-
(i) instrumenty pochodne będące przedmiotem obrotu poza rynkiem regulowanym;	-	-
(ii) giełdowe instrumenty pochodne;	-	-
(iii) transakcje finansowania z użyciem papierów wartościowych;	-	-
(iv) pakiety kompensowania, dla których zatwierdzono kompensowanie międzyproduktowe.	-	-
Wyodrębnione początkowe depozyty zabezpieczające	-	
Niewyodrębnione początkowe depozyty zabezpieczające	-	-
Wniesione z góry wkłady do funduszy na wypadek niewykonania zobowiązania	-	-
Wkłady nierzeczywiste do funduszy na wypadek niewykonania zobowiązania	-	-

Tabela 27. EU CCR5-A Wpływ kompensowania i ustanowionego zabezpieczenia na wartość ekspozycji*

Typ ekspozycji	Dodatnia wartość godziwa brutto lub wartość bilansowa netto	Korzyści wynikające z kompensowania	Skompensowana bieżąca ekspozycja kredytowa	Ustanowione zabezpieczenie	Wartość netto ekspozycji kredytowej
Instrumenty pochodne	1 524 780	1 526 039	4 766 618	-	4 766 618
Transakcje finansowania z użyciem papierów wartościowych	462 721	-	462 721	443 447	19 274
Razem	1 987 501	1 526 039	5 229 339	443 447	4 785 892

W celu ustalania wartości ekspozycji Grupa stosuje miary ustalone dla metody wyceny rynkowej zgodnie z Rozporządzeniem nr 575/2013. Według wyżej wymienionej metody ekwiwalent bilansowy transakcji pozabilansowej oblicza się jako sumę kosztu zastąpienia i przyszłej potencjalnej ekspozycji kredytowej. Za koszt zastąpienia przyjmuje się wartość rynkową danej transakcji - gdy jest ona dodatnia lub zero - gdy wyżej wymieniona wartość rynkowa jest ujemna lub równa zero. Przyszłą potencjalną ekspozycję kredytową, oblicza się jako iloczyn nominalnej kwoty transakcji pozabilansowej i wagi ryzyka produktu przypisanej tej transakcji.

Grupa nie stosuje również zabezpieczających kredytowych transakcji pochodnych.

Na potrzeby wyliczenia ekwiwalentu bilansowego transakcji pochodnych dla celów określenia wymogu kapitałowego Grupa uznaje kompensowanie umowne („close-out netting”) w zakresie pozabilansowych transakcji pochodnych zawieranych przez Grupę na podstawie odpowiednich umów ramowych, w przypadku gdy spełnione są wszystkie warunki formalno-prawne zgodnie z Rozporządzeniem 575/2013 w celu uznania kompensowania umownego za element ograniczający ryzyko.

W szczególności Grupa posiada proces monitorowania przepisów w zakresie kompensacji, który ma na celu zapewnienie prawidłowego nadzorowania zmian w zakresie obowiązujących przepisów prawa regulujących zagadnienie kompensowania umownego, zgodnie z wymogami określonymi ww. rozporządzeniu.

1.3. Informacje dotyczące stosowanych technik ograniczania ryzyka kredytowego

Informacje na temat polityki w zakresie zarządzania zabezpieczeniami oraz główne rodzaje przyjmowanych zabezpieczeń kredytowych zostały omówione w Rocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A. za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2019 roku, w nocie nr 48 „Zarządzanie ryzykiem”.

Wartość zabezpieczeń kredytowych szacowana jest m.in. przy wykorzystaniu operatów szacunkowych sporządzonych przez zewnętrznych rzeczoznawców majątkowych, wycen sporządzonych przez specjalistów branżowych (m.in. w zakresie wyceny maszyn, urządzeń, pojazdów), dokumentacji z ewidencji księgowej kredytobiorcy, świadectw depozytowych, informacji z zewnętrznych baz danych, itp. W procesie szacowania wartości zabezpieczeń Grupa definiuje i uwzględnia odpowiednie relacje kredyt / zabezpieczenie dla poszczególnych typów zabezpieczeń.

Grupa szczegółowo weryfikuje wartość przyjętych zabezpieczeń z częstotliwością minimum roczną, a także przy odnowieniu transakcji lub zmianie jej warunków.

Dodatkowo Grupa na bieżąco monitoruje, czy nie występują niedobory w wartości przyjętego zabezpieczenia. Monitoring ten jest realizowany przez jednostkę niezależną od jednostek sprzedaży, a odbywa się w cyklu adekwatnym do rodzaju zabezpieczenia (miesięcznie, kwartalnie lub rocznie).

W celu zdywersyfikowania ryzyka związanego z zabezpieczeniami Grupa przyjmuje różne rodzaje zabezpieczeń:

- w obszarze Bankowości Detalicznej są to przede wszystkim nieruchomości mieszkalne,
- w obszarze Bankowości Korporacyjnej i Bankowości Przedsiębiorstw przyjmowane są przede wszystkim:
 - gwarancje i poręczenia,
 - zabezpieczenia finansowe,
 - zabezpieczenia rzeczowe.

Szczegółowe procedury określające rodzaje akceptowanych przez Grupę zabezpieczeń, zasady ich ustanowienia i określania ich wartości oraz wydzielenie specjalistycznych jednostek ryzyka odpowiedzialnych za proces zarządzania zabezpieczeniami pozwoliły na wypracowanie odpowiednich standardów dla tego procesu, obejmujących m.in.:

- kryteria akceptacji i wyceny zabezpieczeń,
- zasady monitoringu wartości zabezpieczeń (w tym inspekcji),
- standardy dokumentacji.

W regulacjach kredytowych Bankowości Przedsiębiorstw określone zostały relacje wartości kredytu do wartości zabezpieczenia dla poszczególnych typów zabezpieczeń.

Grupa okresowo kontroluje, czy bieżąca struktura portfela zabezpieczeń w Bankowości Przedsiębiorstw jest zgodna z założeniami oraz czy wartość zabezpieczeń jest wystarczająca.

W ramach Bankowości Korporacyjnej oczekiwana relacja wartości kredytu do wartości zabezpieczenia określone są każdorazowo w decyzji kredytowej.

Podstawowym zabezpieczeniem w przypadku Sektora Bankowości Detalicznej jest wpis w księdze wieczystej uzyskiwany dla kredytów zabezpieczonych hipotecznie. Grupa stosuje również ubezpieczenie pomostowe chroniące od ryzyka zaprzestania obsługi zadłużenia przez dłużnika w okresie od wypłaty kredytu do ustanowienia zabezpieczenia w postaci wpisu w księdze wieczystej.

Ocena wartości zabezpieczenia dokonywana jest każdorazowo na podstawie operatu szacunkowego nieruchomości, zleconego przez Grupę. Operaty szacunkowe są weryfikowane przez niezależny zespół wycen, zgodnie z wytycznymi w zakresie wycen nieruchomości stanowiących zabezpieczenie kredytów dla Klientów Indywidualnych Sektora Bankowości Detalicznej. Jakość pracy zespołu wycen podlega monitorowaniu.

W zakresie ochrony rzeczywistej Grupa uznaje zabezpieczenia gotówkowe oraz nieruchomości przyjęte jako zabezpieczenie ekspozycji detalicznych zgodnie z zasadami określonymi w Rozporządzeniu nr 575/2013. Obecnie Grupa uznaje jedynie gwarancje wystawione przez Skarb Państwa i Bank Gospodarstwa Krajowego jako techniki ograniczenia ryzyka kredytowego o charakterze nierzeczywistym dla celów wyliczenia adekwatności kapitałowej.

Grupa zawiera transakcje typu repo / reverse repo zabezpieczone w całości zabezpieczeniem gotówkowym / dłużnymi papierami wartościowymi o wysokiej płynności (głównie skarbowymi). Transakcje te charakteryzują się niskim poziomem ryzyka rynkowego i co za tym idzie niską koncentracją tego ryzyka, ze względu na krótki termin zapadalności.

Tabela 28. EU CCR5-B Struktura zabezpieczeń dla ekspozycji na ryzyko kredytowe kontrahenta

Typ ekspozycji / Klasa ekspozycji	Zabezpieczenia papierami wartościowymi	Zabezpieczenia nierzeczywiste - gwarancje	Zabezpieczenia gotówkowe	Kwota zabezpieczenia otrzymanego razem	Kwota zabezpieczenia przekazanego razem
Transakcje papierami wartościowymi* oraz na instrumentach pochodnych w księdze handlowej					
Ekspozycje wobec instytucji	199 984	219 407	431 119	850 510	-
Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	29 328			29 328	
Razem	229 312	219 407	431 119	879 838	-

* transakcje typu repo i revers repo

Całkowita wartość ekspozycji zabezpieczona gwarancją jest zaprezentowana powyżej w pozycji Zabezpieczenia nierzeczywiste – gwarancje.

1.4. Informacje z zakresu stosowania zewnętrznych ocen wiarygodności kredytowej na potrzeby metody standardowej

Zapisy Rozporządzenia nr 575/2013 oraz wewnętrznych polityk Banku regulują stosowanie przez Grupę ratingów zewnętrznych oraz wskazują zewnętrzne instytucje oceny wiarygodności kredytowej, których ratingi mogą być wykorzystywane na potrzeby stosowania metody standardowej. Grupa wykorzystuje informacje o ratingach wystawionych przez agencje: Moody's, Standard and Poor's oraz Fitch. Ratingi z tych trzech agencji służą kalkulacji i raportowaniu wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka kredytowego oraz ryzyka kontrahenta według metody standardowej. Obecnie Grupa nie wykorzystuje ocen agencji kredytów eksportowych.

Klasy ekspozycji, dla których stosowane są oceny wiarygodności kredytowej przyznane przez wymienione wyżej agencje:

- 1) ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec rządów i banków centralnych,
- 2) ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec samorządów terytorialnych i władz lokalnych,
- 3) ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec podmiotów sektora publicznego,
- 4) ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec wielostronnych banków rozwoju,
- 5) ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec instytucji,
- 6) ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec przedsiębiorstw,
- 7) ekspozycje stanowiące pozycje sekurytyzacyjne.

Grupa stosuje oceny kredytowe emisji i emitenta zgodnie z Rozporządzeniem nr 575/2013. W konsekwencji dla ekspozycji, gdzie dany program emisji lub instrument, z którym jest związana ekspozycja, posiada ocenę kredytową, ocenę tę Grupa wykorzystuje do określenia wagi ryzyka tej ekspozycji. W przeciwnym wypadku, jeżeli nie istnieje żadna ocena kredytowa dotycząca bezpośrednio określonej ekspozycji, istnieje natomiast ocena konkretnego programu emisji lub instrumentu, z którym ekspozycja nie jest związana, lub też istnieje ogólna ocena kredytowa tego emitenta, Grupa stosuje jedną z tych ocen pod warunkiem, że wskazuje ona wyższą wagę niż ta, która odnosiłaby się do ekspozycji nieposiadających oceny kredytowej.

Tabela 29. Wartość ekspozycji oraz wartości ekspozycji po ograniczeniu ryzyka kredytowego związane z każdym stopniem jakości

Stopień wiarygodności kredytowej	Wartość ekspozycji przed zastosowaniem technik ograniczania ryzyka kredytowego w tys. zł	Wartość ekspozycji po zastosowaniu technik ograniczania ryzyka kredytowego w tys. zł
1	2 538 602	2 538 602
2	20 459 523	20 045 836
3	2 571 858	2 571 858
4	38 882	38 882
5	-	-
6	-	-
brak ratingu*	41 288 413	40 743 816
*w tym: sekurytyzacja	1 765 016	1 765 016
Razem	66 897 278	65 938 994

Tabela 30. EU CR5 Metoda standardowa - Ryzyko kredytowe

Kategorie ekspozycji	Waga ryzyka											Łącznie	W tym bez ratingu
	0%	2%	10%	20%	35%	50%	75%	100%	150%	250%	Inne kwestie		
Rządy centralne lub banki centralne	15 562 547	-	1 955 858	572 555	-	-	-	-	-	238 065	-	18 329 024	238 065
Samorządy regionalne lub władze lokalne	-	-	-	66 532	-	-	-	-	-	-	-	66 532	16 554
Podmioty sektora publicznego	-	-	-	10	-	11 633	-	-	-	-	-	11 643	11 643
Wielostronne banki rozwoju	697 138	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	697 138	-
Organizacje międzynarodowe	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Instytucje	-	-	-	629 296	-	108 706	-	1 433	-	-	-	739 435	131 752
Przedsiębiorstwa	39 407	411 153	-	-	-	2 503	-	15 193 763	-	-	110 003	15 756 829	13 873 547
Detaliczne	-	-	-	-	-	-	5 741 062	-	-	-	-	5 741 062	5 741 062
Zabezpieczone hipoteką na nieruchomości	-	-	-	-	1 599 560	-	-	1 175 147	53 851	-	-	2 828 558	2 828 558
Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	-	-	-	-	-	-	-	212 679	85 100	-	-	297 779	297 779
Ekspozycje związane ze szczególnie wysokim ryzykiem	-	-	-	-	-	-	-	-	61 529	-	-	61 529	20 205
Obligacje zabezpieczone	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Instytucje i przedsiębiorstwa posiadające krótkoterminową ocenę kredytową	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Przedsiębiorstwa zbiorowego inwestowania	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ekspozycje kapitałowe	-	-	-	-	-	-	-	1 108	-	-	-	1 108	1 108
Inne pozycje	1 879 356	-	-	10 236	-	-	-	625 638	-	-	-	2 515 230	2 515 230
Łącznie	18 178 447	411 153	1 955 858	1 278 628	1 599 560	122 842	5 741 062	17 209 769	200 480	238 065	110 003	47 045 868	25 675 503

Tabela 31. EU CCR3 Metoda standardowa - Ryzyko kredytowe kontrahenta*

Kategorie ekspozycji	Waga ryzyka								Razem	W tym bez ratingu
	0%	2%	10%	20%	50%	75%	100%	150%		
Rządy centralne lub banki centralne	19 620	-	195 574	4 213	-	-	-	-	219 407	219 407
Samorządy regionalne lub władze lokalne	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Podmioty sektora publicznego	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Wielostronne banki rozwoju	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Organizacje międzynarodowe	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Instytucje	-	-	-	103 308	1 013 572	-	15 559	-	1 132 438	104 262
Przedsiębiorstwa	-	2 856 117	-	-	1 275	-	576 586	-	3 433 978	1 628 389
Detaliczne	-	-	-	-	-	24	-	-	24	24
Niewykonanie zobowiązania	-	-	-	-	-	-	-	44	44	44
Inne pozycje	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Razem	19 620	2 856 117	195 574	107 521	1 014 847	24	592 145	44	4 785 892	1 732 719

* Tabela uwzględnia wartości odnoszące się jedynie do instrumentów pochodnych zakwalifikowanych do księgi handlowej oraz do transakcji typu repo / reverse repo..

Grupa stosuje standardowy sposób przyporządkowania ocen wiarygodności kredytowej zgodnie z zasadami opisanymi w Rozporządzeniu nr 575/2013.

1.5. Informacje dotyczące pozycji sekurytyzacyjnych

Działalność w zakresie sekurytyzacji jest jednym z obszarów biznesowych, który zyskiwał w ostatnim czasie na znaczeniu. Grupa podejmując decyzję o inwestowaniu w papiery sekurytyzacyjne opiera się na rachunku ekonomicznym, mierząc opłacalność inwestycji wobec potencjalnych ryzyk. Sekurytyzacja jest obecnie standardowym i powszechnie stosowanym produktem na rynkach globalnych. Jego znaczenie zwiększa się także na rynku polskim. Grupa zamierza być aktywnym uczestnikiem tego segmentu rynku.

Na koniec 2019 roku łączna ekspozycja na pozycjach sekurytyzacyjnych wynosiła 1,8 mld zł. Aktywa sekurytyzacyjne objęte przez Grupę nie są przedmiotem obrotu na rynku. Zamiarem Grupy jest utrzymanie inwestycji do daty zapadalności. Oczekiwaną datą zapadalności posiadanych aktywów sekurytyzacyjnych jest kwiecień 2020 roku, listopad 2029 roku oraz lipiec 2024 roku. Grupa klasyfikuje aktywa sekurytyzacyjne jako należności od klientów, zgodnie z MSSF 9 i wycenia je według zamortyzowanego kosztu.

Grupa nie posiada pozycji resekurytyzacyjnych.

Grupa posiada procedury definiujące procesy aprobaty oraz monitoringu ekspozycji sekurytyzacyjnych, które obejmują w szczególności:

- analizę jednostki inicjującej w tym jej procesy kredytowe i windykacyjne, analizę jakościową i ilościową, spełnienie warunku utrzymywania istotnego udziału gospodarczego netto, reputację, dane dotyczące jakości wcześniejszych sekurytyzacji;
- analizę ryzyka ekspozycji stanowiących bazę pozycji sekurytyzacyjnej, w tym jakość, koncentracje, opóźnienia w spłacie oraz poziom strat, poziom stopy odzysku;
- warunki i struktura transakcji redukująca zidentyfikowane ryzyka i określające podział na transe, poziom wsparcia i zabezpieczeń, strumienie płatności, przypadki i wskaźniki naruszenia transakcji;
- monitoring obejmujący m.in. weryfikację jakości ekspozycji stanowiących bazę pozycji sekurytyzacyjnej, terminowość spłat i obsługi, wypełnianie warunków transakcji, sytuację finansową instytucji uczestniczących w transakcji.

Istniejące zaangażowanie Grupy w aktywa sekurytyzowane nie jest narażone na ryzyko rynkowe, ze względu na zastosowane ujęcie księgowo.

Grupa nie stosuje dodatkowych zabezpieczeń (poza wynikającymi ze struktury transakcji) i ochrony rzeczowej pozycji sekurytyzacyjnych.

Głównym ryzykiem, na jakie narażone są transakcje sekurytyzacyjne będące w posiadaniu Grupy, jest ryzyko kredytowe. Innymi istotnymi ryzykami w transakcji są m.in. ryzyko wcześniejszej spłaty i ryzyko częściowej przedpłaty (ograniczone poprzez dyskontowanie).

Biorąc pod uwagę powyższe ryzyka, procedury kredytowe Grupy przewidują przeprowadzanie kwartalnego monitoringu jakości portfela sekurytyzacyjnego.

Do oceny portfela sekurytyzacyjnego Grupa stosuje wewnętrzną metodologię ratingu opartą w dużej mierze na metodologii Fitch.

Kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem na potrzeby działalności sekurytyzacyjnej wyznaczone są zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/2401 z dnia 12 grudnia 2017 r. zmieniającym rozporządzenie (UE) nr 575/2013 w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, obowiązującym od 1 stycznia 2019. Wagi zostały wyznaczone według metody standardowej (SEC-SA) z dodatkową korektą wagi dla sekurytyzacji STS.

Dla transakcji sekurytyzacyjnych zawartych przed dniem obowiązywania Rozporządzenia, kwoty ekspozycji wyznaczone są zgodnie z dotychczasową metodą, określającą wagę ryzyka zgodnie z poniższym wzorem:

RW= średnioważona waga ryzyka (obliczona zgodnie z metodą standardową) x współczynnik koncentracji, gdzie:

- średnioważona waga ryzyka to waga ryzyka, która zostałaby zastosowana przez Grupę, gdyby posiadała ekspozycje do sekurytyzowanych ekspozycji,
- współczynnik koncentracji = suma kwot nominalnych wszystkich transz podzielonej przez sumę wartości nominalnych transz o stopniu uprzywilejowania równym lub niższym niż transzy, w której znajduje się dana pozycja, włączając w to również samą transzę.

Bank w odniesieniu do posiadanych pozycji sekurytyzacyjnych pełni rolę inwestora oraz nie pełni innych ról.

Tabela 32. Łączna kwota ekspozycji i wymóg kapitałowy z tytułu posiadanych ekspozycji sekurytyzacyjnych

Klasa ekspozycji	Łączna kwota ekspozycji w tys. zł	Wymóg kapitałowy w tys. zł
Pozycje stanowiące ekspozycje sekurytyzacyjne	1 765 016	20 294

1.6. Ryzyko rynkowe

Kwoty wymogów kapitałowych w zakresie funduszy własnych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka rynkowego są zaprezentowane poniżej dla:

- ryzyka walutowego,
- ryzyka cen kapitałowych papierów wartościowych,
- ryzyka szczególnego cen instrumentów dłużnych,
- ryzyka ogólnego stóp procentowych

Tabela 33. EU MR1 Ryzyko rynkowe w ramach metody standardowej

	Aktywa ważone ryzykiem	Wymogi kapitałowe
Produkty bezwarunkowe		
Ryzyko stopy procentowej (ogólne i szczegółowe)	999 450	79 956
Ryzyko kapitałowe (ogólne i szczegółowe)	23 075	1 846
Ryzyko walutowe	-	-
Ryzyko cen towarów	-	-
Opcje	-	-
Metoda uproszczona	-	-
Metoda delta plus	-	-
Metoda opierająca się na scenariuszu	-	-
Sekurytyzacja (ryzyko szczegółowe)	-	-
Razem	1 022 525	81 802

Informacje na temat ekspozycji na ryzyko stopy procentowej przypisane pozycjom nieuwzględnionym w portfelu handlowym zostały omówione szczegółowo w Rocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A. za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2019 roku, w nocie nr 48 „Zarządzanie ryzykiem”.

Pomiar ryzyka stopy procentowej odbywa się z częstotliwością dzienną.

Grupa nie stosuje wewnętrznych modeli do kalkulacji wymogów kapitałowych dla portfela handlowego.

1.7. Informacje w zakresie ekspozycji w papierach kapitałowych nieuwzględnionych w portfelu handlowym

Zaangażowania kapitałowe Banku dzielą się na portfel zaangażowań strategicznych i portfel zaangażowań do zbycia. Inwestycje strategiczne obejmują podmioty prowadzące działalność w sektorze finansowym, dzięki którym Bank poszerza swoją ofertę produktową, a także zwiększa prestiż i wzmacnia pozycję konkurencyjną na rynku usług finansowych w Polsce. Portfel zaangażowań strategicznych obejmuje również spółki infrastrukturalne prowadzące działalność na rzecz sektora finansowego, których Bank nie kontroluje, ale które posiadają strategiczne znaczenie dla Banku ze względu na prowadzone przez nie operacje.

Spółki do zbycia to podmioty, w których zaangażowanie Banku nie ma charakteru strategicznego i obejmują one zarówno same spółki posiadane przez Bank bezpośrednio jak i pośrednio. Niektóre spółki do zbycia stanowią zaangażowania restrukturyzowane, które pochodzą z operacji polegających na konwersji wierzytelności na udziały kapitałowe.

Szczegółowe informacje na temat podziału portfela inwestycji kapitałowych Grupy ze względu na cel nabycia znajdują się w Sprawozdaniu z działalności Banku Handlowego w Warszawie S.A. oraz Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A. w 2019 roku, w rozdziale VI punkt nr 8 „Zaangażowania kapitałowe Banku”.

Opis stosowanych zasad rachunkowości oraz metod wyceny ekspozycji kapitałowych znajduje się w Rocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A. za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2019 roku, w nocie objaśniającej nr 2 „Znaczące zasady rachunkowości”.

Informacje na temat wartości bilansowej i wartości godziwej ekspozycji kapitałowych nieuwzględnionych w portfelu handlowym znajdują się w Rocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A. za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2019 roku, w nocie objaśniającej nr 38 „Wartość godziwa”.

Wartość ekspozycji w kapitałowych papierach wartościowych w podziale na papiery notowane na giełdzie i portfele papierów wartościowych niedopuszczonych do obrotu na rynku regulowanym kapitałowych papierów wartościowych znajduje się w Rocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A. za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2019 roku, w nocie objaśniającej nr 21 „Inwestycje kapitałowe i pozostałe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat”.

1.8. Ryzyko operacyjne

Ryzyko operacyjne należy rozumieć jako możliwość poniesienia strat w wyniku niewłaściwych lub wadliwych procesów wewnętrznych, czynników ludzkich, systemów technicznych lub zdarzeń zewnętrznych (z uwzględnieniem ryzyka technologicznego, outsourcingu, nadużyć/defraudacji, prania pieniędzy, bezpieczeństwa informacji, ciągłości działania, podatkowego i rachunkowego, produktu, prawnego, modeli, kadrowego, koncentracji, niewłaściwego postępowania, jak również ryzyka utraty reputacji, związanego ze zdarzeniami ryzyka operacyjnego, z praktykami biznesowymi oraz rynkowymi, a także ryzyka wkomponowanego w inne rodzaje ryzyka (np. kredytowe, rynkowe, braku zgodności).

Ryzyko operacyjne nie obejmuje ryzyka strategicznego i ryzyka potencjalnych strat wynikających z decyzji związanych z podejmowaniem ryzyka kredytowego, ryzyka rynkowego, ryzyka płynności lub ryzyka związanego z działalnością ubezpieczeniową.

Grupa stosuje metodę standardową (STA) do obliczania wymogu kapitałowego w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka operacyjnego, której zasady zostały określone w Rozporządzeniu nr 575/2013. Grupa nie stosuje metod zaawansowanego pomiaru w tym obszarze.

Informacje w zakresie ryzyka operacyjnego określone w pkt 17.3 Rekomendacji M dotyczącej zarządzania ryzykiem operacyjnym w bankach

W odniesieniu do strat mających wpływ na wynik finansowy, dla obszaru Bankowości Detalicznej oraz Leasingu gromadzone są dane o wszystkich zdarzeniach, natomiast dla pozostałych obszarów Grupy gromadzone są dane przekraczające równowartość 1 tys. USD.

Sumy strat brutto obciążające koszty ryzyka operacyjnego (w wartości bezwzględnej, z uwzględnieniem przychodów ze zdarzeń ryzyka operacyjnego, bez uwzględniania odzysków) odnotowane w Grupie w roku 2019 (według daty księgowania) w podziale na kategorie zdarzeń w ramach rodzajów zdarzeń (zgodnie z załącznikiem 1 do Rekomendacji M) przedstawia Tabela nr 34.

Tabela 34. Sumy strat brutto z tytułu ryzyka operacyjnego w podziale na kategorie zdarzeń

Rodzaje i kategorie zdarzeń	Wartość
Oszustwa zewnętrzne	1 521
Oszustwo na Karcie Kredytowej	758
Oszustwo na Karcie Debetowej	325
Oszukańcza aplikacja - niezwiązana z kartą	286
Bankowość elektroniczna i oszustwa internetowe	152
Wykonanie transakcji, dostawa i zarządzanie procesami operacyjnymi	1 278
Przeprowadzanie transakcji	1 002
Monitorowanie i raportowanie	149
Otwieranie i dokumentowanie rachunków	84
Zarządzanie stronami trzecimi - zewnętrzne / wewnętrzne	35
Zarządzanie rachunkami Klientów	8
Klienci, produkty i praktyki biznesowe	84
Przydatność, ujawnienie i powiernictwo	80
Design produktu	4
Oszustwa wewnętrzne	54
Inne wewnętrzne kradzieże i oszustwa	54
Praktyki w zakresie zatrudnienia i środowisko pracy	53
Relacje z pracownikami	53
Zakłócenia działalności banku i awarie systemów	43
Systemy i technologia - inne	38
Nieadekwatne wymagania systemowe, Rozwój i Testowanie	5
Razem	3 033

Kwota strat brutto zarejestrowanych w roku 2019 (według daty księgowania) wyniosła 3 033 tys. zł, z czego 40,3% (1.223 tys. zł) dotyczyło zdarzeń, które wystąpiły w latach ubiegłych. Relacja strat brutto, wskazanych w powyższej tabeli, do przychodów Grupy za rok 2019 wynosi 0,14%. Na łączną kwotę strat składa się blisko 430 zarejestrowanych zdarzeń (w tym zagregowanych na bazie miesięcznej, homogenicznych zdarzeń o skutkach finansowych nie przekraczających równowartości 10 tys. USD). W podziale na dotkliwość strat, w 2019 roku Grupa odnotowała 1 zdarzenie powodujące stratę w przedziale powyżej 100 tys. USD; 3 zdarzenia z przedziału od 20 tys. USD do 100 tys. USD. Pozostałe zarejestrowane zdarzenia nie przekraczały równowartości 20 tys. USD.

Do zdarzeń mających istotny wpływ na łączną kwotę strat ze zdarzeń w 2019 roku należą:

- 0,54 mln zł – zdarzenie związane z błędem w procesowaniu dokumentacji,
- 1,1 mln zł - skumulowana wartość strat wynikających z oszustw na kartach kredytowych i debetowych (w tym skimming i oszustwa internetowe). Grupa nieustannie pracuje nad udoskonalaniem zabezpieczeń w tym zakresie. Jednocześnie Grupa odnotowała w 2019 r. zwroty do zaksięgowanych strat kartowych w kwocie 0,5 mln zł, co stanowi 50% łącznej kwoty strat brutto w tym obszarze.

Wszystkie zdarzenia ryzyka operacyjnego, przekraczające ustalone progi istotności, analizowane są szczegółowo przez niezależne jednostki kontrolne, pod względem przyczyn i działań korygujących. Działania korygujące monitorowane są przez kierownictwo, aby uniknąć powtarzających się strat. Grupa podejmuje szereg dodatkowych działań mających na celu ograniczanie ryzyka operacyjnego. W 2019 roku należały do nich m.in.: weryfikacja poprawności funkcjonujących kontroli, udoskonalanie procesów kontrolnych w zakresie zidentyfikowanych słabości, usprawnianie systemów identyfikowania prób oszustw, rewizje procesów generujących straty, wzmacnianie niezależnych weryfikacji, zwiększanie efektywności kontroli przez osobę sporządzającą i weryfikującą oraz szkolenia pracowników. Analiza przyczyn powstawania strat oraz adekwatności działań naprawczych dla strat przekraczających określone progi kwotowe wymaga zatwierdzenia na poziomie członków Zarządu.

Ustalone w Grupie progi apetytu na ryzyko operacyjne nie zostały w 2019 roku przekroczone.

Informacje na temat ryzyka operacyjnego zostały dodatkowo omówione w Rocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A. za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2019 roku, w nocy nr 48 „Zarządzanie ryzykiem”.

VI. Ocena adekwatności kapitału wewnętrznego

Grupa identyfikuje w swojej działalności i zarządza wszystkimi rodzajami ryzyka, uznając część z nich za istotne. Dla wszystkich mierzalnych rodzajów ryzyka, które zostały uznane za istotne w działalności Grupy szacowany i alokowany jest kapitał. W tym celu Grupa wdrożyła proces szacowania i alokacji kapitału wewnętrznego na ryzyka istotne, w ramach którego dokonywana jest ocena adekwatności kapitałowej (proces ICAAP). Grupa corocznie określa Ogólny Apetyt na Ryzyko aprobowany przez Zarząd oraz Radę Nadzorczą. Przyjęty apetyt na ryzyko w spójny i jasny sposób komunikuje rodzaj i dopuszczalny poziom ryzyka podejmowanego przez Grupę, przy uwzględnieniu strategii biznesowej.

Wynikiem procesu ICAAP jest określenie planu kapitałowego spójnego z zaaprobowanym przez Zarząd oraz Radę Nadzorczą planem finansowym oraz apetytem na ryzyko. Plan ten określa potrzeby i cele kapitałowe Grupy. Kapitał wewnętrzny jest szacowany dla istotnych rodzajów ryzyka. Grupa alokuje kapitał wewnętrzny na poszczególne jednostki biznesowe. Komitet ds. Zarządzania Ryzykiem i Kapitałem jest odpowiedzialny za coroczne planowanie kapitałowe i bieżące monitorowanie wykorzystania kapitału względem ustalonych limitów. Ogólny Apetyt na Ryzyko definiowany jest jako zagregowany poziom straty, który Grupa jest w stanie przyjąć w celu realizacji strategii oraz przy jednoczesnym zapewnieniu docelowej wartości regulacyjnego współczynnika wypłacalności. Jest on ustalany corocznie w formie uchwały Rady Nadzorczej Banku na wniosek Zarządu. Zarząd

na podstawie ustalonego apetytu na ryzyko decyduje o wielkościach zagregowanych limitów na poszczególne jednostki biznesowe oraz sub-limitów na mierzalne rodzaje ryzyka uznane za istotne.

Poniższe rodzaje ryzyka zostały uznane jako istotne w działalności Grupy w 2019 roku:

- ryzyko kredytowe;
- ryzyko kontrahenta;
- ryzyko rynkowe w księdze handlowej;
- ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej;
- ryzyko płynności;
- ryzyko operacyjne;
- ryzyko braku zgodności.

Grupa szacuje kapitał wewnętrzny dla scenariusza podstawowego oraz scenariusza skrajnego, stanowiącego bazę do analizy testów warunków skrajnych.

Scenariusze zdefiniowane są na podstawie założeń wspólnych dla wszystkich analizowanych rodzajów ryzyka. Dodatkowo Grupa przeprowadza analizę w ramach scenariusza możliwego do realizacji raz na 10 lat (1/10), który stanowi podstawę dodatkowej analizy efektywności.

Kapitał wewnętrzny na pokrycie ryzyka kredytowego oraz ryzyka kontrahenta został wyznaczony zgodnie z metodą zaawansowaną opartą o ratingi wewnętrzne dla następujących klas ekspozycji: ekspozycje wobec instytucji, przedsiębiorstw, samorządów regionalnych i władz lokalnych, podmiotów sektora publicznego. Dla ekspozycji innych niż wymienione kapitał wewnętrzny został oszacowany zgodnie z metodą standardową określoną w Rozporządzeniu nr 575/2013.

Kapitał wewnętrzny na pokrycie ryzyka operacyjnego został oszacowany przy użyciu metody standardowej, określonej w Rozporządzeniu nr 575/2013. Obliczony wymóg, zgodnie z przyjętą metodologią, został powiększony o kwotę o narzutu kapitałowego, gdyż testy warunków skrajnych wykazały potrzebę podwyższenia wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego.

Kapitał wewnętrzny na pokrycie ryzyka rynkowego w księdze handlowej oparty jest na zintegrowanej mierze, obejmującej wielkość wartości zagrożonej, oraz wielkość strat w scenariuszach warunków skrajnych, i szacuje nieoczekiwaną stratę z instrumentów portfela handlowego w perspektywie roku z prawdopodobieństwem 99,9%. W przypadku portfela bankowego metodą kwantyfikacji kapitału wewnętrznego jest miara, będąca kombinacją potencjalnego maksymalnego spadku wyniku odsetkowego Grupy w perspektywie 1 roku w połączeniu z maksymalnym negatywnym wpływem zmian stóp procentowych na zaktualizowaną wartość kapitału Grupy wyznaczoną w scenariuszach warunków skrajnych z prawdopodobieństwem 99,9% w horyzoncie 1 roku.

W przypadku ryzyka płynności, wysokość alokowanego kapitału wewnętrznego oparta jest o aktualne, jak i prognozowane elementy nadzorczych miar z uwzględnieniem scenariuszy stresowych w horyzoncie 12 miesięcy. Grupa nie stosuje efektu dywersyfikacji podczas agregacji oszacowanego kapitału wewnętrznego na ryzyka istotne.

Grupa zaadoptowała odpowiednie metody alokacji kapitału do poszczególnych jednostek biznesowych.

Jednostki zaangażowane w proces szacowania kapitału wewnętrznego są zobowiązane do zapewnienia odpowiedniego poziomu kontroli wewnętrznej procesu kalkulacji kapitału na pokrycie istotnych rodzajów ryzyka. Departament Audytu wykonuje niezależny przegląd procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego.

Wyniki procesu oceny adekwatności kapitałowej Grupy, w formie dokumentu „Zarządzanie Kapitałem w Grupie Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A.” są aprobowane przez Zarząd Banku.

Za bieżącą ocenę adekwatności kapitałowej odpowiada Komitet ds. Zarządzania Ryzykiem i Kapitałem. Komitet ten sprawuje nadzór nad zgodnością z ustalonym przez Radę Nadzorczą Banku Ogólnym Apetytem na Ryzyko

oraz monitoruje adekwatność kapitałową z uwzględnieniem wskaźników ilościowych oraz poziomu wykorzystania limitów kapitałowych.

Okresowy raport dotyczący oszacowania i wykorzystania kapitału wewnętrznego i regulacyjnego jest przekazywany do wiadomości Komitetu ds. Ryzyka i Kapitału Rady Nadzorczej Banku.

Jeżeli określony w ramach Ogólnego Apetytu na Ryzyko poziom współczynnika adekwatności kapitałowej spadnie poniżej zaakceptowanego progu lub Grupa nie będzie posiadała wystarczającego kapitału na pokrycie kapitału wewnętrznego alokowanego do istotnych rodzajów ryzyka, zostanie uruchomiony awaryjny plan kapitałowy.

VII. Bufory kapitałowe

Grupa zobowiązana jest do utrzymywania w 2019 r. bufora zabezpieczającego w wysokości 2,50 p.p.

Komisja Nadzoru Finansowego na posiedzeniu w dniu 4 października 2016 r. zidentyfikowała Grupę jako inną instytucję o znaczeniu systemowym oraz nałożyła na nią dodatkowy bufor kapitałowy – bufor innej instytucji o znaczeniu systemowym w wysokości 0,25% łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko.

W 2019 r. poziom bufora innej instytucji o znaczeniu systemowym w wysokości 0,25% łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko został utrzymany przez KNF.

Z dniem 1 stycznia 2018 roku weszło w życie Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów w sprawie bufora ryzyka systemowego. Rozporządzenie określa bufor ryzyka systemowego na poziomie 3% łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko z zastosowaniem do wszystkich ekspozycji na terytorium Polski. Z uwagi na fakt, że nie wszystkie ekspozycje Grupy znajdują się na terytorium Polski, bufor ryzyka systemowego dla Grupy wyniósł 2,84% na koniec 2019 roku.

Wskaźnik bufora antycyklicznego dla ekspozycji kredytowych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, który miał zastosowanie na koniec 2019 r., zgodnie z artykułem 83 Ustawy, wynosi 0%. Wskaźnik w tej wysokości obowiązuje do czasu zmiany jego poziomu przez Ministra Finansów w drodze rozporządzenia.

Grupa wylicza wskaźnik bufora antycyklicznego specyficznego dla danej instytucji zgodnie z zapisami ustawy o nadzorze makroostrożnościowym, jako średnią ważoną wskaźników bufora antycyklicznego mających zastosowanie w jurysdykcjach, w których odnośne ekspozycje kredytowe Grupy się znajdują.

Tabela 35. Kwota specyficznego dla instytucji bufora antycyklicznego

	Stan na 31.12.2019 r.
Łączna kwota ekspozycji na ryzyko w tys. zł	29 738 301
Specyficzny dla instytucji wskaźnik bufora antycyklicznego (%)	0,03369
Wymóg w zakresie specyficznego dla instytucji bufora antycyklicznego w tys. zł	10 019

Tabela 36. Rozkład geograficzny ekspozycji kredytowych uwzględnianych na potrzeby wyliczenia bufora antycyklicznego w tys. zł

Podział według państwa	Ogólne ekspozycje kredytowe		Ekspozycja zaliczana do portfela handlowego		Ekspozycja sekurytyzacyjna		Wymogi w zakresie funduszy własnych				Wagi stosowane przy wymogu w zakresie funduszy własnych (%)	Wskaźnik bufora antycyklicznego (%)
	Wartość ekspozycji według metody standardowej	Wartość ekspozycji według metody IRB	Suma długich i krótkich pozycji portfela handlowego	Wg metody modeli wewnętrznych	Wartość ekspozycji według metody standardowej	Wartość ekspozycji według metody IRB	Z czego: Ogólne ekspozycje kredytowe	Z czego: Ekspozycje zaliczone do portfela handlowego	Z czego: Ekspozycje sekurytyzacyjne	Razem		
Polska	27 811 990	-	5 308	-	1 199 969	-	1 750 196	424	14 400	1 765 020	95,29014	0,000
Wielka Brytania	1 771 306	-	-	-	-	-	4 388	-	-	4 388	0,23682	1,000
Luksemburg	314 570	-	124	-	-	-	25 159	10	-	25 169	1,35836	0,000
Norwegia	157 489	-	-	-	-	-	12 599	-	-	12 599	0,67997	2,500
Irlandia	126 728	-	-	-	565 047	-	10 138	-	5 894	16 032	0,86526	1,000
Indie	106 350	-	-	-	-	-	8 508	-	-	8 508	0,45918	0,000
Czechy	74 004	-	-	-	-	-	5 920	-	-	5 920	0,31952	1,500
Stany Zjednoczone	43 940	-	-	-	-	-	5 124	-	-	5 124	0,27653	0,000
Węgry	30 757	-	-	-	-	-	2 461	-	-	2 461	0,13280	0,000
Holandia	25 944	-	-	-	-	-	2 075	-	-	2 075	0,11201	0,000
Belgia	20 001	-	-	-	-	-	1 600	-	-	1 600	0,08635	0,000
Szwajcaria	16 460	-	-	-	-	-	1 317	-	-	1 317	0,07107	0,000
Rumunia	8 981	-	-	-	-	-	718	-	-	718	0,03878	0,000
Francja	7 836	-	-	-	-	-	627	-	-	627	0,03383	0,250
Szwecja	7 253	-	-	-	-	-	580	-	-	580	0,03132	2,500
Niemcy	2 510	-	-	-	-	-	101	-	-	101	0,00544	0,000
Dania	10	-	-	-	-	-	1	-	-	1	0,00004	1,000
Brytyjskie Wyspy Dziewicze	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0,00001	0,000
Korea Południowa	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0,00001	0,000
Litwa	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0,00001	1,000
Hongkong	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0,00000	2,000
Lotwa	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0,00000	0,000
Cypr	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0,00000	0,000
Estonia	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0,00000	0,000
Hiszpania	-	-	211	-	-	-	-	17	-	17	0,00091	0,000

Podział według państwa	Ogólne ekspozycje kredytowe		Ekspozycja zaliczana do portfela handlowego		Ekspozycja sekurytyzacyjna		Wymogi w zakresie funduszy własnych				Wagi stosowane przy wymogu w zakresie funduszy własnych (%)	Wskaźnik bufora antycyklicznego (%)
	Wartość ekspozycji według metody standardowej	Wartość ekspozycji według metody IRB	Suma długich i krótkich pozycji portfela handlowego	Wg metody modeli wewnętrznych	Wartość ekspozycji według metody standardowej	Wartość ekspozycji według metody IRB	Z czego: Ogólne ekspozycje kredytowe	Z czego: Ekspozycje zaliczone do portfela handlowego	Z czego: Ekspozycje sekurytyzacyjne	Razem		
Izrael	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,00000	-
Malta	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,00000	0,000
Singapur	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,00000	0,000
Słowacja	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,00000	1,500
Włochy	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,00000	0,000
Zjednoczone Emiraty Arabskie	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,00003	-
Razem	30 526 139	0	5 643	0	1 765 016	0	1 831 512	451	20 294	1 852 257	100	

VIII. Informacje dotyczące polityki w zakresie wynagrodzeń

W Banku Handlowym w Warszawie S.A. (Bank) i w Domu Maklerskim Banku Handlowego S.A. (DMBH) – spółce zależnej Banku, funkcjonują odpowiednio „Polityka wynagrodzeń pracowników Banku Handlowego w Warszawie S.A.” (przyjęta w dniu 22 grudnia 2017 r. z późniejszymi zmianami) oraz „Polityka wynagrodzeń pracowników Domu Maklerskiego Banku Handlowego S.A.” (przyjęta w dniu 3 stycznia 2018 r. z późniejszymi zmianami) zwane dalej Polityką Wynagrodzeń. Powyższe Polityki Wynagrodzeń zastąpiły funkcjonujące wcześniej w Banku i DMBH Polityki wynagrodzeń dla osób pełniących funkcje kluczowe, w tym osób mających istotny wpływ na profil ryzyka.

Polityka Wynagrodzeń określa przyjęte w Banku i DMBH zasady wynagradzania wszystkich pracowników, w tym w szczególności Osób Kluczowych, osób, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka odpowiednio Banku i DMBH, pracowników zaangażowanych w sprzedaż produktów i usług odpowiednio Banku i DMBH oraz pracowników funkcji kontrolnych.

Polityka ta wdraża postanowienia dotyczące kształtowania zasad wynagrodzenia w bankach i domach maklerskich zawarte w przepisach prawa i Zasadach Ładu Korporacyjnego dla Instytucji Nadzorowanych przyjętych przez Komisję Nadzoru Finansowego oraz uwzględnia Wytyczne Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego dotyczące prawidłowej polityki wynagrodzeń, o których mowa w art. 74 ust. 3 i 75 ust. 2 dyrektywy 2013/36/UE, i ujawniania informacji zgodnie z art. 450 rozporządzenia (UE) nr 575/2013, Wytyczne Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego dotyczące polityki i praktyk w zakresie wynagrodzeń w odniesieniu do sprzedaży i dystrybucji detalicznych produktów i usług bankowych, Wytyczne Europejskiego Urzędu Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych w sprawie zasad i praktyk dotyczących wynagrodzeń (MiFID).

Zasady dotyczące wynagrodzenia pracowników mających istotny wpływ na profil ryzyka Banku i DMBH są szczegółowo opisane w ustalonej przez Zarząd i zatwierdzonej przez Radę Nadzorczą Banku w dniu 22 grudnia 2017 „Polityce wynagrodzeń osób, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka Banku Handlowego w Warszawie S.A.” oraz ustalonej przez Zarząd DMBH i zatwierdzonej przez Radę Nadzorczą DMBH w dniu 3 stycznia 2018 r. „Polityce wynagrodzeń osób mających istotny wpływ na profil ryzyka Domu Maklerskiego Banku Handlowego S.A.” (zwanych dalej Polityką Wynagrodzeń Osób Uprawnionych), obie polityki z późniejszymi zmianami. Powyższe Polityki zastąpiły obowiązującą od 26 września 2012 Politykę Zmiennych Składników Wynagrodzenia Osób Zajmujących Stanowiska Kierownicze w Banku Handlowym w Warszawie S.A.” oraz obowiązującą od dnia 29 marca 2012 r. „Politykę Zmiennych Składników Wynagrodzenia Osób Zajmujących Stanowiska Kierownicze w Domu Maklerskim Banku Handlowego S.A.”

W pracach nad przygotowaniem i wdrożeniem obu wspomnianych powyżej polityk brali udział:

- członkowie istniejącego przy Radzie Nadzorczej Banku Komitetu ds. Nominacji i Wynagrodzeń,
- Zarząd Banku i DMBH,
- Szef Pionu Prawnego Banku i Zespół Prawny DMBH,
- Szef Pionu Zarządzania Kadrami Banku,
- Dyrektor ds. Polityki Wynagradzania i Świadczeń Pracowniczych Banku i DMBH,
- oraz, w charakterze konsultanta zewnętrznego dla Banku i DMBH, kancelaria prawna Clifford Chance Janicka, Krużewski, Namiotkiewicz i wspólnicy spółka komandytowa.

Wynagrodzenie zmienne przyznawane jest przez Radę Nadzorczą dla członków Zarządu Banku i przez Zarząd dla pozostałych osób objętych zasadami Polityki Wynagrodzeń Osób Uprawnionych. W Banku działa także Komitet

ds. Nominacji i Wynagrodzeń Rady Nadzorczej, który rekomenduje i opiniuje wysokość i warunki przyznania wynagrodzenia zmiennego dla osób objętych Polityką Wynagrodzeń Osób Uprawnionych oraz przyjmuje informację o aktualnym Wykazie pracowników Banku, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka Banku.

Dodatkowo, każdorazowo w przypadku zmiany Polityki Wynagrodzeń Osób Uprawnionych Komitet ds. Nominacji i Wynagrodzeń Rady Nadzorczej wydaje opinię na temat zmian, w tym wysokości i składników wynagrodzeń, kierując się ostrożnym i stabilnym zarządzaniem ryzykiem, kapitałem i płynnością oraz szczególną dbałością o długoterminowe dobro Banku, interes akcjonariuszy, inwestorów i udziałowców Banku.

W 2019 roku odbyło się sześć posiedzeń Komitetu ds. Nominacji i Wynagrodzeń Rady Nadzorczej.

Na dzień 31 grudnia 2019 r. w skład Komitetu ds. Nominacji i Wynagrodzeń wchodził:

1. Andrzej Olechowski – Przewodniczący Komitetu,
2. Jenny Grey – Wiceprzewodnicząca Komitetu,
3. Marc Luet – Członek Komitetu,
4. Stanisław Sołtysiński – Członek Komitetu.

W DMBH decyzje w sprawie wynagrodzenia i przyznania wynagrodzenia zmiennego podejmuje Rada Nadzorcza w stosunku do członków Zarządu oraz Zarząd DMBH w stosunku do pozostałych osób objętych Polityką Wynagrodzeń Osób Uprawnionych. Wdrożenie tej polityki podlega przeglądowi dokonywanemu przez komórkę realizującą zadania w zakresie kontroli wewnętrznej lub zarządzania ryzykiem co najmniej raz w roku. Pisemny raport określający stan realizacji Polityki Wynagrodzeń Osób Uprawnionych przedstawiany jest Radzie Nadzorczej DMBH.

Każdorazowo w przypadku zmiany Polityki Wynagrodzeń Osób Uprawnionych Rada Nadzorcza DMBH zatwierdza zmiany, w tym wysokości i składników wynagrodzeń Zarządu, kierując się koniecznością zapewnienia ostrożnego i stabilnego zarządzaniem ryzykiem, a także stanem kapitału i płynności finansowej oraz szczególną dbałością o długoterminowe dobro DMBH i interes akcjonariuszy DMBH. W 2019 roku, oprócz opinii dotyczącej funkcjonowania polityki wynagrodzeń, Rada Nadzorcza czterokrotnie podejmowała uchwały w sprawach dotyczących wynagrodzeń Osób Uprawnionych w trybie obiegowym.

W 2019 roku Bank i DMBH przeanalizowały role oraz zakres odpowiedzialności swoich pracowników w kontekście głównych ryzyk podlegających zarządzaniu w Banku i DMBH oraz kryteriów ilościowych i jakościowych, opisanych w Rozporządzeniu Delegowanym Komisji (UE) Nr 604/2014 z dnia 4 marca 2014 r. uzupełniające dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE, w odniesieniu do regulacyjnych standardów technicznych, w odniesieniu do kryteriów jakościowych i właściwych kryteriów ilościowych ustalania kategorii pracowników, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka instytucji i na tej podstawie ustalił wykaz osób, które posiadają istotny wpływ na profil ryzyka Banku lub adekwatnie DMBH i wobec tego powinny podlegać postanowieniom Polityki Wynagrodzeń Osób Uprawnionych. Raz w roku, w terminie do dnia 31 grudnia, aktualny wykaz jest przedkładany do wiadomości Zarządu i Rady Nadzorczej odpowiednio Banku i DMBH. Lista pracowników objętych Polityką Wynagrodzeń Osób Uprawnionych obejmuje:

- Prezesa, Wiceprezesów i członków Zarządu Banku i Domu Maklerskiego,
- członków Komitetu ds. Zarządzania Ryzykiem i Kapitałem,
- członków Komitetu ds. Aktywów i Pasywów,
- szefów pionów biznesowych,

- osoby odpowiedzialne za funkcje kontrolne w banku tj. kierownika komórki audytu wewnętrznego, komórki organizacyjnej do spraw zarządzania ryzykiem braku zgodności w banku, a także komórek organizacyjnych odpowiedzialnych za zarządzanie ryzykiem i sprawy kadrowe oraz szefa pionu prawnego,
- innych kierowników, których działania oddziałują w istotnym stopniu na aktywa i zobowiązania Grupy, a które bezpośrednio wpływają na zawieranie oraz zmianę przez Grupę umów i ich warunki;
- innych pracowników, którzy spełnili co najmniej jedno z kryteriów opisanych w Rozporządzeniu Delegowanym.

Przyjęta przez Grupę filozofia wynagradzania osób objętych Polityką Wynagrodzeń Osób Uprawnionych zakłada zróżnicowanie wynagrodzenia poszczególnych pracowników na podstawie kryteriów finansowych lub niefinansowych, takich jak podejście do podejmowania ryzyka i zapewnienie zgodności z przepisami, w celu odzwierciedlenia ich obecnego lub przyszłego wkładu pracy oraz w celu uzupełnienia mechanizmów skutecznej kontroli ryzyka poprzez ograniczenie motywacji do podejmowania nierozważnego ryzyka dla Grupy i jej działalności oraz poprzez nagradzanie przemyślanej równowagi pomiędzy ryzykiem a stopą zwrotu. Zgodnie z tą filozofią wypłata wynagrodzenia zmiennego osób objętych Polityką Wynagrodzeń Osób Uprawnionych jest uzależniona zarówno od krótkoterminowej jak i długoterminowej oceny indywidualnych wyników oraz wyników finansowych Banku albo odpowiednio DMBH lub właściwej jednostki organizacyjnej, przy czym osoby odpowiedzialne za funkcje kontrolne nie są oceniane za wyniki osiągnięte w nadzorowanych przez nie jednostkach. Ocena efektów pracy w Banku lub DMBH odbywa się na podstawie danych za okres trzech lat finansowych, co uwzględnia cykl koniunkturalny i ryzyko związane z prowadzoną przez Grupę działalnością gospodarczą. W przypadku osób zatrudnionych krócej niż 3 lata przy dokonywaniu oceny efektów pracy w Banku lub DMBH uwzględnia się dane od momentu nawiązania stosunku pracy. Wynagrodzenie zmienne za pracę w 2019 roku, przyznane 14 stycznia 2020 r., zostało podzielone na część nieodroczoną i odroczoną. Część odroczonej podlega odroczeniu w okresie 3 lub 5 lat i będzie wypłacana odpowiednio w latach 2021-2023 lub 2021-2025, pod warunkiem spełnienia warunków określonych w Polityce Wynagrodzeń Osób Uprawnionych. Informacje odnośnie przyjętych rozwiązań obowiązujących w 2019 roku zostały podane w Rocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A. za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2019 roku, w nocy objaśniającej nr 48 „Świadczenia na rzecz pracowników”.

Nabycie prawa do poszczególnych transz odroczonego wynagrodzenia zmiennego wymaga każdorazowego zatwierdzenia przez Radę Nadzorczą w stosunku do Członków Zarządu oraz Zarządu w stosunku do pozostałych pracowników.

Proporcja odroczenia uzależniona jest od wartości przyznanego wynagrodzenia zmiennego i wynosi jak niżej:

- poniżej 100 tys. zł – brak odroczenia,
- od 100 tys. zł do równowartości 500 tys. EUR (w przypadku DMBH do równowartości 1 miliona EUR) – odroczenie w okresie 3 lub 5 lat 40% wynagrodzenia zmiennego z 6 miesięcznym lub rocznym okresem retencji dla każdej transzy nagrody,
- powyżej równowartości 500 tys. EUR (w przypadku DMBH powyżej równowartości 1 miliona EUR) – odroczenie w okresie 3 lub 5 lat 60% wynagrodzenia zmiennego z 6 miesięcznym lub rocznym okresem retencji dla każdej transzy nagrody.

Jako wynagrodzenie zmienne dla celów przyjętej Polityki Wynagrodzeń i Polityki Wynagrodzeń Osób Uprawnionych rozumie się w przypadku członków Zarządu – nagrodę uznaniową przyznaną w drodze indywidualnej decyzji Rady Nadzorczej, a w przypadku pozostałych Osób Uprawnionych – nagrodę roczną.

Co najmniej 50% wynagrodzenia zmiennego powinno być przyznawane w formie instrumentów niepieniężnych, których wartość jest ściśle uzależniona od wyników finansowych Banku albo odpowiednio DMBH. Warunek ten

spełniają akcje fantomowe, przy czym w przypadku Banku, ich wartość będzie się wahała w zależności od wartości rynkowej akcji Banku, natomiast w przypadku DMBH, wartość akcji fantomowych jest uzależniona od wartości akcji zwykłych DMBH, powiązanych z wartością księgową spółki. Pozostałą część wynagrodzenia zmiennego stanowi nagroda pieniężna, przy czym dla odroczonej transz nagrody doliczane będą odsetki za okres od przyznania do wypłaty danej części odroczonego wynagrodzenia zmiennego. Począwszy od drugiego roku odroczenia do kapitału niewypłaconych transz Odroczonej Nagrody Pieniężnej dopisywane są dotychczas naliczone odsetki od tychże transz i podlegają oprocentowaniu razem z kapitałem do daty ostatniego dnia okresu retencji. W DMBH, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 25 kwietnia 2017 r. w sprawie kapitału wewnętrznego, systemu zarządzania ryzykiem, programu oceny nadzorczej oraz badania i oceny nadzorczej, a także polityki wynagrodzeń w domu maklerskim, w przypadku gdy udział przyznanego wynagrodzenia zmiennego w wynagrodzeniu stałym jest mniejszy niż 50%, całość wynagrodzenia odroczonego stanowi nagroda pieniężna.

W okresie odroczenia osoby, których część wynagrodzenia składa się z akcji fantomowych Banku, są uprawnione do otrzymania ekwiwalentu dywidendy w przypadku, gdy dywidenda zostanie uchwalona i wypłacona posiadaczom akcji zwykłych Banku, zgodnie z zapisami Polityki Wynagrodzeń Osób Uprawnionych. Osoby, które część wynagrodzenia otrzymały w akcjach fantomowych DMBH, nie są uprawnione do otrzymania ekwiwalentu dywidendy.

Z dniem podjęcia odpowiedniej uchwały przez Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy, zarówno w Banku, jak i w DMBH - odpowiednio 21 czerwca 2016 r. w Banku i 27 czerwca 2017 r. w DMBH - zatwierdzono maksymalny poziom proporcji wynagrodzenia stałego do wynagrodzenia zmiennego Osób Uprawnionych w wysokości nie przekraczającej 1:2.

Niezależnie od zmian wartości odroczonego wynagrodzenia zmiennego związanych z wahaniami kursu akcji Banku, zmianą wartości księgowej DMBH lub naliczonymi odsetkami wysokość wypłacanej odroczonej części nagrody może zostać obniżona lub całkowicie zredukowana na mocy decyzji Rady Nadzorczej albo odpowiednio Zarządu, gdy:

- nie zostały spełnione standardy dotyczące rękopmi bezpiecznego i ostrożnego zarządzania Bankiem w Banku oraz standardów dotyczących kompetencji i reputacji w DMBH, która badana poprzez sprawdzenie, czy:
 - Osoby Uprawnione rażąco naruszyły swoje obowiązki pracownicze, w szczególności uczestniczyły w działaniach, których wynikiem były istotne straty Banku lub DMBH lub były odpowiedzialne za takie działania; lub
 - Osoby Uprawnione świadomie uczestniczyły w przekazywaniu istotnie niepoprawnych informacji dotyczących sprawozdań finansowych Banku lub DMBH; lub
 - nastąpiło istotne uchybienie w zarządzaniu ryzykiem; lub
 - Osoby Uprawnione istotnie naruszyły jakiegokolwiek limity ryzyka ustanowione lub skorygowane przez osoby na wyższych stanowiskach kierowniczych lub osoby zarządzające ryzykiem;
- w sytuacji, o której mowa w art. 142 ust. 1 Prawo Bankowe w przypadku pracowników Banku oraz w sytuacji, o której mowa w art. 110zz ust. 1 Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi w przypadku pracowników DMBH; lub
- w przypadku ustalenia, że Osoby Uprawnione otrzymały wynagrodzenie zmienne na podstawie istotnie niepoprawnych sprawozdań finansowych; lub
- w przypadku, gdy nastąpił istotny spadek wyniku finansowego Banku lub DMBH; lub

- w sytuacji wystąpienia straty bilansowej, powstania niebezpieczeństwa niewypłacalności lub utraty płynności Banku lub DMBH.

Nabycie prawa do każdej transzy odroczonej nagrody będzie zależało od wyników Banku albo odpowiednio DMBH w roku kalendarzowym bezpośrednio poprzedzającym datę nabycia prawa do danej transzy („Rok Dotyczący Wyników”).

Jeżeli Bank lub odpowiednio DMBH poniesie stratę obliczaną jako strata przed opodatkowaniem za Rok Dotyczący Wyników, wówczas transza Długoterminowej Nagrody w Akcjach Fantomowych, do której prawo może zostać nabyte w czasie trwania roku kalendarzowego następującego po zakończeniu Roku Dotyczącego Wyników, zostanie zmniejszona (lecz nie poniżej zera) procentowo, o wartość procentową ustaloną jako:

(i) bezwzględna wartość straty przed opodatkowaniem poniesionej przez Bank lub odpowiednio DMBH w danym Roku Dotyczącym Wyników, podzielona przez

(ii) bezwzględną wartość najwyższego zysku przed opodatkowaniem osiągniętego przez Bank lub odpowiednio DMBH w okresie obejmującym trzy lata kalendarzowe przed odpowiednim Rokiem Dotyczącym Wyników. Niezależnie od powyższego, jeżeli Bank lub odpowiednio DMBH poniesie stratę obliczaną jako strata przed opodatkowaniem za Rok Dotyczący Wyników w jakiegokolwiek wysokości będzie miała zastosowanie minimalna obniżka procentowa w wysokości 20 procent.

Kwota zysku (lub straty) przed opodatkowaniem za każdy odpowiedni Rok Dotyczący Wyników będzie stanowiła całkowitą wartość kwoty przychodu (straty) przed opodatkowaniem podatkiem dochodowym z tytułu prowadzenia bieżących operacji przez Bank lub odpowiednio DMBH. Wyniki za rok kalendarzowy będą określone na podstawie lokalnych sprawozdań IFRS, które będą obejmować zbadane wyniki za pierwsze trzy kwartały (zgodnie z raportem do GPW i odpowiednich organów publicznych), a ostatni kwartał roku będzie składał się z faktycznych wyników za pierwsze dwa miesiące tego kwartału i szacunkowe wartości za ostatni miesiąc. Szacunkowe wartości zostaną określone przez Dział Finansowy Banku lub odpowiednio DMBH i będą ostateczne i wiążące niezależnie od faktycznych wyników końcowych.

Jeżeli bezwzględna wartość straty przed opodatkowaniem poniesionej przez Bank lub odpowiednio DMBH za dany Rok Dotyczący Wyników będzie równa lub przekroczy całkowitą wartość najwyższego zysku przed opodatkowaniem w roku kalendarzowym Banku lub odpowiednio DMBH w czasie Okresu Pomiaru, wówczas Osoby Uprawnione nie nabeżdą prawa do danej transzy.

Na podstawie powyższych informacji oraz po dokonaniu własnej oceny, jak również po dokonaniu oceny przez Komitet ds. Nominacji i Wynagrodzeń, Rada Nadzorcza w odniesieniu do członków Zarządu lub Zarządu w odniesieniu do innych Osób Uprawnionych podejmuje ostateczne decyzje w sprawie nabywania prawa do określonej transzy Odroczonego Wynagrodzenia Zmiennego.

Tabela 37. Wynagrodzenie pracowników objętych Polityką Wynagrodzeń Zmiennych w 2019 roku¹

(w tys. zł)

Kategoria/Sektor	Liczba pracowników ²	Wynagrodzenie stałe ³	Wynagrodzenie zmienne ⁴	Nagroda pieniężna			Akcje fantomowe Banku Handlowego w Warszawie S.A.			
				Wyplacona ⁵	Odroczona nagroda pieniężna		Krótkoterminowa nagroda w akcjach fantomowych		Długoterminowa nagroda w akcjach fantomowych	
					Wyplacona	Naliczone, nieprzyznane	Wyplacona	Naliczone, nieprzyznane	Wyplacona	Naliczone, nieprzyznane
Zarząd	7	11 009	13 569	2 184	2 049	3 040	1 859	1 763	1 497	1 178
Sektor Bankowości Detalicznej	6	3 866	2 314	933	155	506	233	257	123	108
Sektor Bankowości Korporacyjnej ⁶	61	30 943	13 886	5 147	1 388	1 698	1 924	2 088	1 107	535
Razem Bank	74	45 818	29 770	8 264	3 591	5 244	4 016	4 107	2 727	1 821
DMBH	9	3 272	612	245	100	223	-	-	62	-17
Razem Grupa	83	49 090	30 382	8 508	3 691	5 466	4 016	4 107	2 790	1 804

¹ W ramach Grupy funkcjonowały odrębne Polityki Wynagrodzeń Osób Uprawnionych, które zastąpiły Polityki Wynagrodzeń Zmiennych obowiązujące w latach poprzednich zarówno w Banku, jak i w DMBH. Powyższa tabela obejmuje wynagrodzenia pod tymi Politykami.

² Zawiera liczbę pracowników objętych Polityką Osób Uprawnionych według stanu na koniec 2019 roku. W ciągu całego 2019 roku Polityką Wynagrodzeń Osób Uprawnionych objętych było 90 pracowników Banku i 9 pracowników DMBH.

³ Przedstawia wynagrodzenie stałe i obejmuje wartość brutto wynagrodzenia zasadniczego, świadczeń, składki z tytułu polis ubezpieczeniowych, ekwiwalentu za urlop, świadczeń dodatkowych zgodnych z umową o pracę pracowników zagranicznych.

⁴ Dodatkowo w 2019 roku BHW i DMBH wypłaciło odroczone nagrody pieniężne wraz z odsetkami oraz długoterminowe nagrody w akcjach fantomowych wraz z dywidendą dla osób, które nie były w 2019 roku objęte Polityką Wynagrodzeń Osób Uprawnionych. Informacja o całkowitych kosztach poniesionych z tego tytułu w 2019 znajduje się w sprawozdaniu finansowym.

⁵ Wyplacona w roku 2020.

⁶ Uwzględniono pracowników nie będących członkami Zarządu Banku ani pracownikami Sektora Bankowości Detalicznej.

Powyższa tabela nie obejmuje wynagrodzeń i korzyści pracowników nie objętych Polityką Wynagrodzeń Osób Uprawnionych.

Informacje związane z płatnościami związanymi z przyjęciem do pracy w roku 2019 pracowników objętych Polityką Wynagrodzeń Osób Uprawnionych:

- liczba beneficjentów: 2 pracowników,
- kwota płatności: 406,3 tys. zł².

Informacja o płatnościach dokonanych w związku z rozwiązaniem stosunku pracy w roku 2019 dla pracowników objętych Polityką Wynagrodzeń Osób Uprawnionych:

- liczba beneficjentów: 1 pracowników,
- kwota płatności: 186,1 tys. zł.
- wysokość najwyższej płatności na rzecz jednej osoby: 186,1 tys. zł.

Liczba osób, które w roku 2019 otrzymały wynagrodzenie o wysokości co najmniej 1 mln euro:

- 1 osoba w przedziale 1,0 mln – 1,5 mln euro.

W zakresie objętym Polityką Wynagrodzeń Osób Uprawnionych, powyższa tabela w kolumnie „Nieodroczone nagroda pieniężna” prezentuje część nieodroczonej, wypłaconą w 2020 r. stanowiącą koszt roku 2019. Pozostała odroczone część – składająca się z nagrody pieniężnej oraz nagrody w formie akcji fantomowych Banku zostanie wypłacona w transzach w latach 2021 - 2023 lub 2021 – 2025 i podana jest w wartościach stanowiących koszt 2019 roku zgodnie z Rocznym skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie SA za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2019 r.

Nie dokonywano zmniejszeń wynagrodzeń przyznanych w ramach Polityki Wynagrodzeń Osób Uprawnionych w ramach korekty związanej z wynikami.

² Wynagrodzenie to, jako niezależne od efektów pracy, w tabeli na stronie powyżej zostało ujęte w kosztach wynagrodzeń stałych.

IX. Aktywa wolne od obciążeń

Dla celów niniejszych ujawnień aktywa uznaje się za obciążone, jeżeli są one przedmiotem zastawu lub jakiegokolwiek umowy mającej na celu ochronę, zabezpieczenie, lub wsparcie jakości kredytowej danej transakcji, z której zakresu nie mogą zostać swobodnie wycofane.

Według stanu na 31 grudnia 2019 roku Grupa posiadała aktywa obciążone z tytułu transakcji sprzedaży papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu, ujemnej wyceny transakcji na instrumentach pochodnych i papierach wartościowych oraz z tytułu zabezpieczenia kredytu otrzymanego.

Tabela 38. Aktywa obciążone i wolne od obciążeń (wartości bilansowe i godziwe)

		Wartość bilansowa aktywów obciążonych	Wartość godziwa aktywów obciążonych	Wartość bilansowa aktywów nieobciążonych	Wartość godziwa aktywów nieobciążonych
		010	040	060	090
010	Aktywa instytucji sprawozdającej*	1 013 016	-	51 752 410	-
030	Instrumenty udziałowe	-	-	102 554	-
040	Dłużne papiery wartościowe	265 005	265 005	21 172 211	21 172 211
050	w tym: obligacje zabezpieczone	-	-	-	-
060	w tym: papiery wartościowe zabezpieczone aktywami	-	-	-	-
070	w tym: wyemitowane przez sektor instytucji rządowych i samorządowych	265 005	265 005	17 397 229	17 397 229
080	w tym: wyemitowane przez instytucje finansowe	-	-	2 469 258	2 469 258
090	w tym: wyemitowane przez przedsiębiorstwa niefinansowe	-	-	305 808	305 808
120	Inne aktywa	748 011	-	30 477 645	-
121	w tym: kredyty i pożyczki	748 011	-	25 388 653	-

* prezentowane wartości uwzględniają korektę wynikającą z różnych zasad kompensacji w kwocie 786 882 tys. zł., o której mowa w Tabeli 3 ilustrującej główne źródła różnic między regulacyjnymi kwotami ekspozycji a wartościami bilansowymi w sprawozdaniach finansowych.

Tabela 39. Zabezpieczenie otrzymane przez instytucję sprawozdającą

		Wartość godziwa otrzymanego obciążonego zabezpieczenia lub wyemitowanych własnych dłużnych papierów wartościowych	Nieobciążone
			Wartość godziwa otrzymanego zabezpieczenia lub wyemitowanych własnych dłużnych papierów wartościowych, które mogą zostać obciążone
		010	040
130	Zabezpieczenie otrzymane przez instytucję sprawozdającą	-	1 525 052
140	Kredyty na żądanie	-	214 882
150	Instrumenty udziałowe	-	9 998
160	Dłużne papiery wartościowe	-	696 775
170	w tym: obligacje zabezpieczone	-	-
180	w tym: papiery wartościowe zabezpieczone aktywami	-	-
190	w tym: wyemitowane przez sektor instytucji rządowych i samorządowych	-	696 775
200	w tym: wyemitowane przez instytucje finansowe	-	-
210	w tym: wyemitowane przez przedsiębiorstwa niefinansowe	-	-
220	Kredyty i zaliczki inne niż kredyty na żądanie	-	13 716
230	Inne otrzymane zabezpieczenia		589 681
240	Wyemitowane własne dłużne papiery wartościowe inne niż własne obligacje zabezpieczone lub papiery wartościowe zabezpieczone aktywami	-	-
241	Nieoddane w zastaw wyemitowane własne obligacje zabezpieczone i papiery wartościowe zabezpieczone aktywami		-
250	AKTYWA RAZEM, OTRZYMANE ZABEZPIECZENIE I WYEMITOWANE WŁASNE DŁUŻNE PAPIERY WARTOŚCIOWE	1 013 016	

Tabela 40. Źródła obciążenia

		Odpowiadające im zobowiązania, zobowiązania warunkowe lub papiery wartościowe stanowiące przedmiot udzielonej pożyczki	Aktywa, otrzymane zabezpieczenie i wyemitowane własne dłużne papiery wartościowe inne niż obciążone obligacje zabezpieczone i papiery wartościowe zabezpieczone aktywami
		010	030
010	Wartość bilansowa wybranych zobowiązań finansowych	681 896	903 609
011	w tym: instrumenty pochodne	447 769	666 295
012	w tym: umowy z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	214 135	212 648
013	w tym: depozyty zabezpieczone inne niż umowy z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	24 666	24 666
014	Inne źródła obciążenia	85 208	109 408
015	ŹRÓDŁA OBCIĄŻENIA RAZEM	771 777	1 013 016

X. Dźwignia finansowa

Informacje na temat wskaźnika dźwigni finansowej na 31 grudnia 2019 roku: uzgodnienia wartości aktywów księgowych z wartością ekspozycji całkowitej używanej we wskaźniku dźwigni finansowej, kalkulację wskaźnika dźwigni finansowej oraz podział ekspozycji bilansowych (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i ekspozycji wyłączonych) przedstawiamy w poniższych tabelach:

Tabela 41. Uzgodnienie aktywów księgowych i ekspozycji wskaźnika dźwigni

		Kwota mająca zastosowanie
1	Aktywa razem według opublikowanych sprawozdań finansowych	51 978 543
2	Korekta z tytułu jednostek objętych konsolidacją na potrzeby rachunkowości, ale nieobjętych zakresem konsolidacji regulacyjnej	0
3	(Korekta z tytułu aktywów powierniczych ujętych w bilansie zgodnie z mającymi zastosowanie standardami rachunkowości, ale wykluczonych z miary ekspozycji całkowitej składającej się na wskaźnik dźwigni zgodnie z art. 429 ust. 13 Rozporządzenia nr 575/2013)	0
4	Korekta z tytułu instrumentów pochodnych	3 241 838
5	Korekta z tytułu transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych (SFT)	218 375
6	Korekta z tytułu pozycji pozabilansowych (tj. konwersja na kwoty ekwiwalentu kredytowego ekspozycji pozabilansowych)	3 590 304
6a	(Korekta z tytułu ekspozycji wewnątrz grupy wykluczonych z miary ekspozycji całkowitej składającej się na wskaźnik dźwigni zgodnie z art. 429 ust. 7 Rozporządzenia nr 575/2013)	0
6b	(Korekta z tytułu ekspozycji wykluczonych z miary ekspozycji całkowitej składającej się na wskaźnik dźwigni zgodnie z art. 429 ust. 14 Rozporządzenia nr 575/2013)	0
7	Inne korekty	-24 392
8	Miara ekspozycji całkowitej składającej się na wskaźnik dźwigni	59 004 667

Tabela 42. Wspólne ujawnienie wskaźnika dźwigni finansowej

		Ekspozycje wskaźnika dźwigni określone w rozporządzeniu w sprawie wymogów kapitałowych
Ekspozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych i transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych)		
1	Pozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i aktywów powierniczych, ale z uwzględnieniem zabezpieczenia)	50 209 417
2	(Kwoty aktywów odliczane przy ustalaniu kapitału Tier I)	-1 467 531
3	Całkowite ekspozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i aktywów powierniczych) (suma wierszy 1 i 2)	48 741 885
4	Koszt odtworzenia związany z wszystkimi transakcjami na instrumentach pochodnych (tj. z pominięciem kwalifikującego się zmiennego depozytu zabezpieczającego w gotówce)	2 066 837
5	Kwoty narzutu w odniesieniu do potencjalnej przyszłej ekspozycji związanej z wszystkimi transakcjami na instrumentach pochodnych (metoda wyceny według wartości rynkowej)	2 916 765
5a	Ekspozycja obliczona według metody wyceny pierwotnej ekspozycji	0
6	Ubruttowanie zapewnionego zabezpieczenia instrumentów pochodnych, jeżeli odliczono je od aktywów bilansowych zgodnie z mającymi zastosowanie standardami rachunkowości	0
7	(Odliczenia aktywów wierzytelności w odniesieniu do zmiennego depozytu zabezpieczającego w gotówce zapewnionego w transakcjach na instrumentach pochodnych)	-216 984
8	(Wyłączone ekspozycje z tytułu transakcji rozliczanych za pośrednictwem klienta w odniesieniu do składnika rozliczanego z kontrahentem centralnym)	0
9	Skorygowana skuteczna wartość nominalna wystawionych kredytowych instrumentów pochodnych	0
10	(Skorygowana skuteczna wartość nominalna kompensat i odliczeń narzutów w odniesieniu do wystawionych kredytowych instrumentów pochodnych)	0
11	Całkowite ekspozycje z tytułu instrumentów pochodnych (suma wierszy 4–10)	4 766 618

Ekspozycje z tytułu transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych		
12	Aktywa z tytułu transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych brutto (bez uwzględnienia kompensowania), po korekcie z tytułu transakcji księgowych dotyczących sprzedaży	462 721
13	(Skompensowane kwoty zobowiązań gotówkowych i wierzytelności gotówkowych w odniesieniu do aktywów z tytułu transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych brutto)	-
14	Ekspozycja na ryzyko kredytowe kontrahenta w odniesieniu do aktywów z tytułu transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych	-
14a	Odstępstwo dotyczące transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych: Ekspozycja na ryzyko kredytowe kontrahenta zgodnie z art. 429b ust. 4 i art. 222 Rozporządzenia nr 575/2013	-
15	Ekspozycje z tytułu transakcji zawieranych poprzez pośrednika	-
15a	(Wyłączone ekspozycje z tytułu transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych rozliczanych za pośrednictwem klienta w odniesieniu do składnika rozliczanego z kontrahentem centralnym)	-
16	Całkowite ekspozycje z tytułu transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych (suma wierszy 12–15a)	462 721
Inne ekspozycje pozabilansowe		
17	Ekspozycje pozabilansowe wyrażone wartością nominalną brutto	15 441 956
18	(Korekty z tytułu konwersji na kwoty ekwiwalentu kredytowego)	-11 851 652
19	Inne ekspozycje pozabilansowe (suma wierszy 17 i 18)	3 590 304
Ekspozycje wyłączone zgodnie z art. 429 ust. 7 i 14 Rozporządzenia nr 575/2013 (bilansowe i pozabilansowe)		
19a	(Wyłączenie ekspozycji wewnątrz grupy (na zasadzie nieskonsolidowanej) zgodnie z art. 429 ust. 7 Rozporządzenia nr 575/2013 (bilansowych i pozabilansowych))	-
19b	(Ekspozycje wyłączone zgodnie z art. 429 ust. 14 Rozporządzenia nr 575/2013 (bilansowe i pozabilansowe))	-
Kapitał i miara ekspozycji całkowitej		
20	Kapitał Tier I	5 122 175
21	Miara ekspozycji całkowitej składającej się na wskaźnik dźwigni (suma wierszy 3, 11, 16, 19, 19a i 19b)	57 561 528
Wskaźnik dźwigni		
22	Wskaźnik dźwigni	8,9%
Wybór przepisów przejściowych i kwota wyłączonych pozycji powierniczych		
23	Wybór przepisów przejściowych na potrzeby określenia miary kapitału	
24	Kwota wyłączonych pozycji powierniczych zgodnie z art. 429 ust. 11 Rozporządzenia nr 575/2013	-

Tabela 43. Podział ekspozycji bilansowych (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i ekspozycji wyłączonych)

		Ekspozycje wskaźnika dźwigni określone w rozporządzeniu w sprawie wymogów kapitałowych
1	Całkowite ekspozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i ekspozycji wyłączonych), w tym:	50 202 120
2	Ekspozycje zaliczane do portfela handlowego	3 921 731
3	Ekspozycje zaliczane do portfela bankowego, w tym:	46 280 389
4	Obligacje zabezpieczone	0
5	Ekspozycje traktowane jako ekspozycje wobec państwa	18 328 790
6	Ekspozycje wobec samorządów regionalnych, wielostronnych banków rozwoju, organizacji międzynarodowych i podmiotów sektora publicznego, których nie traktuje się jak państwa	713 690
7	Instytucje	1 004 580
8	Zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	2 745 923
9	Ekspozycje detaliczne	5 699 067
10	Przedsiębiorstwa	13 162 152
11	Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	283 304
12	Pozostałe ekspozycje (np. kapitałowe, sekurytyzacyjne i inne aktywa niegenerujące zobowiązania kredytowego)	4 342 883

Grupa przy obliczeniu wskaźnika dźwigni nie stosuje odstępstw określonych w art. 499 ust. 2 i 3 Rozporządzenia nr 575/2013. Grupa nie stosuje kwot wyłączonych z ekspozycji całkowitej zgodnie z art. 429 ust. 11 Rozporządzenia nr 575/2013.

Głównym czynnikiem wpływającym na poziom wskaźnika dźwigni finansowej był wzrost salda na rachunku nostro oraz lokata jednodniowa w Narodowym Banku Polskim, jak również spadek portfela papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży.

Poziom dźwigni finansowej jest monitorowany cyklicznie. Informacja o aktualnej wielkości wskaźnika prezentowana jest co miesiąc na posiedzeniu Komitetu ds. Zarządzania Aktywami i Pasywami oraz kwartalnie, na posiedzeniach Komitetu ds. Zarządzania Ryzykiem i Kapitałem, przy Zarządzie Banku oraz do Komitetu ds. Ryzyka i Kapitału Rady Nadzorczej.

Grupa zarządza ryzykiem nadmiernej dźwigni m.in. poprzez ustanowienie poziomu apetytu na ryzyko oraz limitów tolerancji dla wskaźnika dźwigni finansowej. Apetyt na ryzyko, limity tolerancji dla wskaźnika dźwigni finansowej oraz podejmowane działania w przypadku przekroczenia limitów ustalone w procesie ICAAP zatwierdzone są przez Zarząd Banku w dokumencie: „Zarządzanie kapitałem w Grupie Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie”.

podpisy Członków Zarządu

25.03.2020 roku Data	Sławomir S. Sikora Imię i nazwisko	Prezes Zarządu Stanowisko/funkcja
25.03.2020 roku Data	Natalia Bożek Imię i nazwisko	Wiceprezes Zarządu Stanowisko/funkcja
25.03.2020 roku Data	Maciej Kropidłowski Imię i nazwisko	Wiceprezes Zarządu Stanowisko/funkcja
25.03.2020 roku Data	Barbara Sobala Imię i nazwisko	Wiceprezes Zarządu Stanowisko/funkcja
25.03.2020 roku Data	James Foley Imię i nazwisko	Członek Zarządu Stanowisko/funkcja
25.03.2020 roku Data	Katarzyna Majewska Imię i nazwisko	Członek Zarządu Stanowisko/funkcja